Primaria Municipiului
SOROCA

Program de Revitalizare Urbană
a mun. Soroca
pentru anii 2019-2021

MINISTERUL AGRICULTURII, DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI MEDIULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF INVESTMENT AND ECONOMIC DEVELOPMENT

Polish aid

CENTRUL DE URBANISM

CONȚINUT

I. REVITALIZARE URBANĂ – INTRODUCERE....4
1.1. Municipiul Soroca – prezentare generală....4
1.2. Conceptul de Revitalizare Urbană....6
1.3. Legăturile Programului de Revitalizare Urbană cu documentele strategice....6
II. ANALIZA MUNICIPIULUI SOROCA. 8
DETERMINAREA ZONELOR DEGRADATE ȘI A ZONEI DE REVITALIZARE....8
2.1. Delimitarea zonelor orașului....8
2.2. Descrierea metodologiei de studiu....10
2.3. Sfera socială....11
2.3.1. Sărăcia și asistența socială....12
2.3.2. Participarea la alegeri....15
2.3.3. Instituții de învățământ și școlarizare....16
2.4. Sfera economică....17
2.5. Sfera de mediu....20
2.5.1. Evacuarea deșeurilor....20
2.5.2. Canalizare și stația de epurare....20
2.6. Sfera spațial-funcțională....22
2.6.1. Zone verzi (parcuri, scuaruri, gazoane)....22
2.6.2. Locuri și terenuri de joacă....24
2.7. Sfera tehnică....25
2.7.1. Starea drumurilor....25
2.7.2. Transportul public....26
2.8. Identificarea Zonelor degradate și a Zonei de Revitalizare....27
2.8.1. Zonele degradate....27
2.8.2. Determinarea Zonei de Revitalizare....29
III. ANALIZA APROFUNDATĂ A ZONEI DE REVITALIZARE....31
3.1. Specificul Zonei de Revitalizare....31
3.2. Sfera socială....33
3.2.1 Structura populației....33
3.2.1. Sărăcia....34
3.2.2. Șomajul....35
3.2.3. Școlarizarea....36
3.2.4. Securitatea rutieră....37
3.3. Sfera economică....38
3.4. Sfera de mediu....40
3.4.1. Evacuarea deșeurilor....40

3.4.2. Poluarea aerului 41
3.5. Sfera spațial – funcțională 42
3.5.1. Starea clădirilor 42
3.5.2. Spații publice 44
3.5.3. Zonele de verdeață și de agrement 46
3.5.4. Accesul la servicii publice 47
3.6. Sfera tehnică 49
3.6.1. Infrastructura rutieră și pietonală 49
3.6.2. Iluminat stradal 50
3.6.3. Infrastructura edilitară (electricitate, gaze naturale, apă, canalizare) 50
IV. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE A ZONEI DE REVITALIZARE 51
4.1. Viziunea de dezvoltare a Zonei de Revitalizare 51
4.2. Obiectivele de dezvoltare a Zonei de Revitalizare 51
V. PROIECTE PENTRU ZONA DE REVITALIZARE. FIȘE CONCEPTUALE 52
A. Proiecte de bază 52
B. Proiecte complementare 60
VI. CADRUL FINANCIAR, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI DE REVITALIZARE URBANĂ 62
6.1. Cadrul financiar al Programului de Revitalizare 2019-2021 62
6.2. Monitorizarea și evaluarea Programului de Revitalizare Urbană 62
Anexe 64

I. REVITALIZARE URBANĂ – INTRODUCERE

1.1. Municipiul Soroca – prezentare generală

Municipiul Soroca est situat în nord-estul Republicii Moldova, la o distanță de 160 km de capitala Chișinău, pe malul drept al r. Nistru, la graniță cu Ucraina. Orașul este totodată și centrul de reședință al raionului Soroca. Suprafața orașului constituie 13,11 km2, iar numărul de locuitori este de aproximativ 37 mii persoane.

Fig. 1 Amplasarea mun. Soroca pe harta RM

Pentru prima dată Soroca este menționată documentar în 1499, cu toate că urme de așezări omenești provin încă din timpuri străvechi. Soroca s-a dezvoltat ca oraș comercial în jurul cetății cu același nume, construită în sec. XVI. Astăzi cetatea Soroca fiind astăzi unicul monument de arhitectură medievală din Moldova. În sec. XIX se dezvoltă comerțul, industria, serviciile publice, iar în prima jumătate a sec. XX, orașul Soroca devine un centru cultural și de învățământ. În perioada sovietică, orașul suferă modificări de planificare urbană, sunt construite blocuri administrative, de locuit și un șir de industrii (fabrica de articole tricotate, fabrica de conserve, uzina constructoare de mașini, etc.).

Topografia orașului este determinată de râul Nistrului, având o parte a orașului pe lunca râului cu orientare spre nord-est și cu o înălțime/adâncime relativă de 90 – 191 m. Astfel, câteva sectoare ale orașului sunt așezate în lunca Nistrului, iar câteva pe înălțimi, în oraș fiind uzuale expresiile de „deal” și „vale”.

Pe parcursul dezvoltării sale, fiind un oraș de frontieră, Soroca se deosebea prin populație multietnică (moldoveni, polonezi, evrei, sârbi), iar astăzi își mai păstrează caracterul multicultural cu o populație mixtă de moldoveni, ucraineni, ruși, romi. Soroca este cunoscută în toată țara drept „capitala romilor” fiindcă aici își are reședința baronul (capul comunității), iar „Dealul Romilor” - zona în care locuiesc majoritatea romilor a devenit o atracție turistică.

Este și un centru educațional important pentru nordul Moldovei, aici activând o serie de colegii și școli profesionale, unde își fac studii tinerii din oraș și din raioanele învecinate.

Soroca are un trecut industrial puternic, perioada de tranziție fiind una destul de dificilă. Astăzi economia locală cuprinde companii din industria ușoară (tricotate, confecții, încălțăminte), agro-alimentară (prelucrare fructe, legume), constructoare de mașini (Hidroinpex), se dezvoltă infrastructura turistică (hoteluri, restaurante).

În prezent, orașul Soroca este un centru turistic, cultural și economic important din zona de nord-est a țării.

Totodată, putem menționa faptul că intensificarea proceselor imigraționiste ale populației în ultima decadă, cauzate de șomaj, condiții de trai nesatisfăcătoare ale unor grupuri sociale, venituri modeste (care nu asigură nivelul minim de trai) în majoritatea familiilor, schimbările în structura pe vârste ale populației, sporirea cotei

populației peste vârsta aptă de muncă și reducerea cotei populației până la vârsta aptă de muncă, sporirea condițiilor nesatisfăcătoare din punct de vedere spațial-funcțional au contribuit la crearea unor fenomene negative care au afectat populația și nivelul de trai al locuitorilor municipiului Soroca. Astfel a apărut necesitatea de implementare a procesului de Revitalizarea Urbană pentru eliminarea stărilor de criză socio-economică a zonelor degradate prin aplicarea unor acțiuni complexe, bine determinate într-un program de revitalizare urbană.

1.2. Conceptul de Revitalizare Urbană

Conceptul de Revitalizare Urbană a fost introdus în Republica Moldova în cadrul proiectului „Suport Guvernului Republicii Moldova în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020 prin dezvoltarea urbană integrată și sustenabilă", implementat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova în colaborare cu Ministerul Investițiilor și Dezvoltării din Polonia, care este și principalul finanțator.

Proiectul dat este implementat în 14 localități urbane din Republica Moldova, inclusiv în municipiul Soroca. Prima etapă a acestui proces cuprinde elaborarea Programului de Revitalizare Urbană (PRU). Acest program se bazează pe conceptul de Revitalizare Urbană care este definit drept *un proces de eliminare dintr-o stare de criză a zonelor urbane desfășurat în mod complex de autoritățile locale prin parteneriate locale și regionale.* Această abordare de revitalizare se bazează pe 4 principii de bază: concentrare teritorială, participare civică abordare integrată, surse de finanțare diverse. Aceste principii au stat la baza metodologiei de lucru care a fost utilizată pentru elaborarea PRU, un proces susținut de experți din Polonia. Astfel, după un studiu aprofundat al întregului municipiu, a fost selectată o zonă a orașului unde a fost identificată o concentrare de fenomene negative, s-au consultat și au fost implicați în proces locuitorii zonei respective și s-au propus soluții care corespund necesităților și potențialului zonei.

Respectiv, documentul de față – Programul de Revitalizare Urbană (PRU) pentru mun. Soroca este un document operațional pentru perioada 2019-2021 în domeniul revitalizării și definește obiectivele, direcțiile de activități și proiectele de revitalizare, precum și principiile mecanismelor de coordonare și management, monitorizare și evaluare ale programului. Iar scopul prezentului PRU este de a ajuta APL să realizeze proiectele de revitalizare urbană într-un mod argumentat, transparent și participativ.

Pentru elaborarea acestui document este responsabilă Dorina Lisnic, specialistă principală și grupul de lucru din cadrul Primăriei Soroca. Datele și informațiile din acest document au fost colectate din diferite surse, urmând principiile de transparență și participare civică (vizite în teren, comisii consultative locale) (vedeți anexele prezentului document).

Urmând principiile de revitalizare, acest PRU se focusează doar pe o zonă din mun. Soroca, deoarece implementarea acestuia va contribui la revitalizarea într-un mod integrat a zonei, ținând cont de nevoile și așteptările comunității locale și va servi drept un proiect-pilot municipiul Soroca.

1.3. Legăturile Programului de Revitalizare Urbană cu documentele strategice

Pentru elaborarea prezentului PRU au fost utilizate documentele strategice existente pentru a analiza situația existentă și procesele lansate anterior. Astfel, au fost consultate :

A. Planul Urbanistic General

Planul Urbanistic General or. Soroca a fost aprobat de Consiliul orășenesc în 2012. În urma studiului și a propunerilor de proiect destinate soluționării problemelor orașului, proiectul oferă metode și instrumente de acțiuni necesare atât elaborării, aprobării cât și urmării aplicării planului urbanistic general în următoarele domenii: proiectare, administrare centrală și locală, agenți economici, colectivități sau persoane beneficiare.

INCP „Urbanproiect" a examinat starea spațiului locativ a zonelor locuibile ocupate cu locuințe în regim mic de înălțime și blocuri locative multietajate cu apartamente colective cât și posibilitatea de păstrare,

reanimare și destinație a acestor spații locative, nivelul lor de amenajare urbanistică, complexitatea de utilitate publică, asigurarea acestora cu spații verzi, parcuri, scuaruri, terenuri sportive etc. precum și cu structura edilitară.

Datele statistice și tehnice din acest document au fost utilizate la etapa de cercetare a orașului pentru PRU. În ceea ce privește proiectele propuse în prezentul PRU, acestea sunt mai specifice (PUG fiind un document mai general) și pentru o sincronizare a direcțiilor de dezvoltare a mun. Soroca se recomandă actualizarea PUG-ului, luând în considerație prezentul PRU.

B. Strategia de dezvoltare socio-economică a orașului Soroca 2015-2020

Strategia de dezvoltare social-economică a orașului Soroca (SDSE) reprezintă un document de politici și instrumentul principal de planificare strategică a dezvoltării orașului Soroca până în anul 2020.

SDSE se bazează pe trei dimensiuni de dezvoltare durabilă: dimensiunea ecologică, economică și cea socială și cuprinde: profilul dezvoltării social economice a orașului (capitalul natural, mediul social-cultural, serviciile sociale, dezvoltarea economică, infrastructura locală, mediul ambiant și situația ecologică, capacitatea instituțională, analiza SWOT) și însăși strategia de dezvoltare social-economică (cadrul general al strategiei și cadrul operațional). Acest document a ajutat la analiza situației existente în mun. Soroca și a servit drept reper pentru elaborarea PRU. Direcțiile de activitate și proiectele propuse în SDSE sunt de ordin general, pentru întreg orașul, iar pentru partea cu privire la zonele vizate în PRU, se recomandă ca următoarea strategie să urmărească aceleași obiective strategice pentru a asigura o continuitate a dezvoltării orașului.

II. ANALIZA MUNICIPIULUI SOROCA. DETERMINAREA ZONELOR DEGRADATE ȘI A ZONEI DE REVITALIZARE

2.1. Delimitarea zonelor orașului

Analiza mun. Soroca a fost efectuată atât pentru întreg orașul, cât și pentru zonele acestuia. Astfel, a fost utilizată divizarea orașului pe zone conform PUG-ului și au fost cercetate 8 sectoare (zone)[1].

	Denumirea Zonei	**Nr de locuitori (nr. pers.)**	**Suprafața (ha)**
1	Centru	4 650	250
2	Dealul Sorocii	2 620	110
3	Colegiul Agricol	2 870	144
4	Hidroinpex	4 270	173
5	Bujerăuca Nouă	4 490	208.97
6	Bujerăuca	2 640	193
7	Dealul Romilor	3 430	75
8	Soroca Nouă și FAT	12 052	158
	Total	**37 022**	**1311.97**

1. Sectorul „Centru” reprezintă partea veche a orașului, unde sunt situate cele mai importante obiective istorice, culturale, administrative;

2. Sectorul „Dealul Sorocii”, alăturat satului Zastînca, cu care or. Soroca practic se contopește, neexistând o graniță vizibilă oarecare;

3. Sectorul „Colegiul Agricol”, reprezentat îndeosebi de instituția ce a avut și continuă să aibă o deosebită importanță în cartier, începând cu anul fondării sale (1907);

4. Sectorul „Hidroinpex” – cartier nou, accentuat prin dezvoltarea unui complex industrial impunător, aflat în prezent în gestiunea întreprinderii SA „Hidroinpex”, care a și conferit denumirea cartierului;

5. Sectorul „Bujerăuca Nouă” – cartier nou, unde sunt preponderent prezente case de locuit și care a extins orașul la periferie;

6. Sectorul „Bujerăuca” – cartierul unde a fost cândva prezent un sat cu același nume și după extinderea orașului spre Nord-Est este parte integrantă a urbei;

[1] Inițial în PUG au fost delimitate 9 zone, însă de facto zona 8 „Soroca Nouă” și zona 9 „FAT” sunt analizate în același sector. În prezentul PRU am urmat aceeași comasare, analizând Soroca Nouă împreună cu sectorul FAT.

7. Sectorul „Dealul Romilor”, caracterizat de o arhitectură spontană, dezvoltată mai accentuat în ultimii 30 ani, unde cetățenii de etnie romă au intervenit în conturarea aspectului vizual;

8. Sectorul „Soroca Nouă”, intens dezvoltat în perioada de industrializare a urbei, unde s-au construit masiv blocuri de locuit pentru muncitori și care este cunoscut sub denumirea „cartier pentru dormit”, iar Sectorul „FAT”**,** construit preponderent din case de locuit, este de facto în componența sectorului 8.

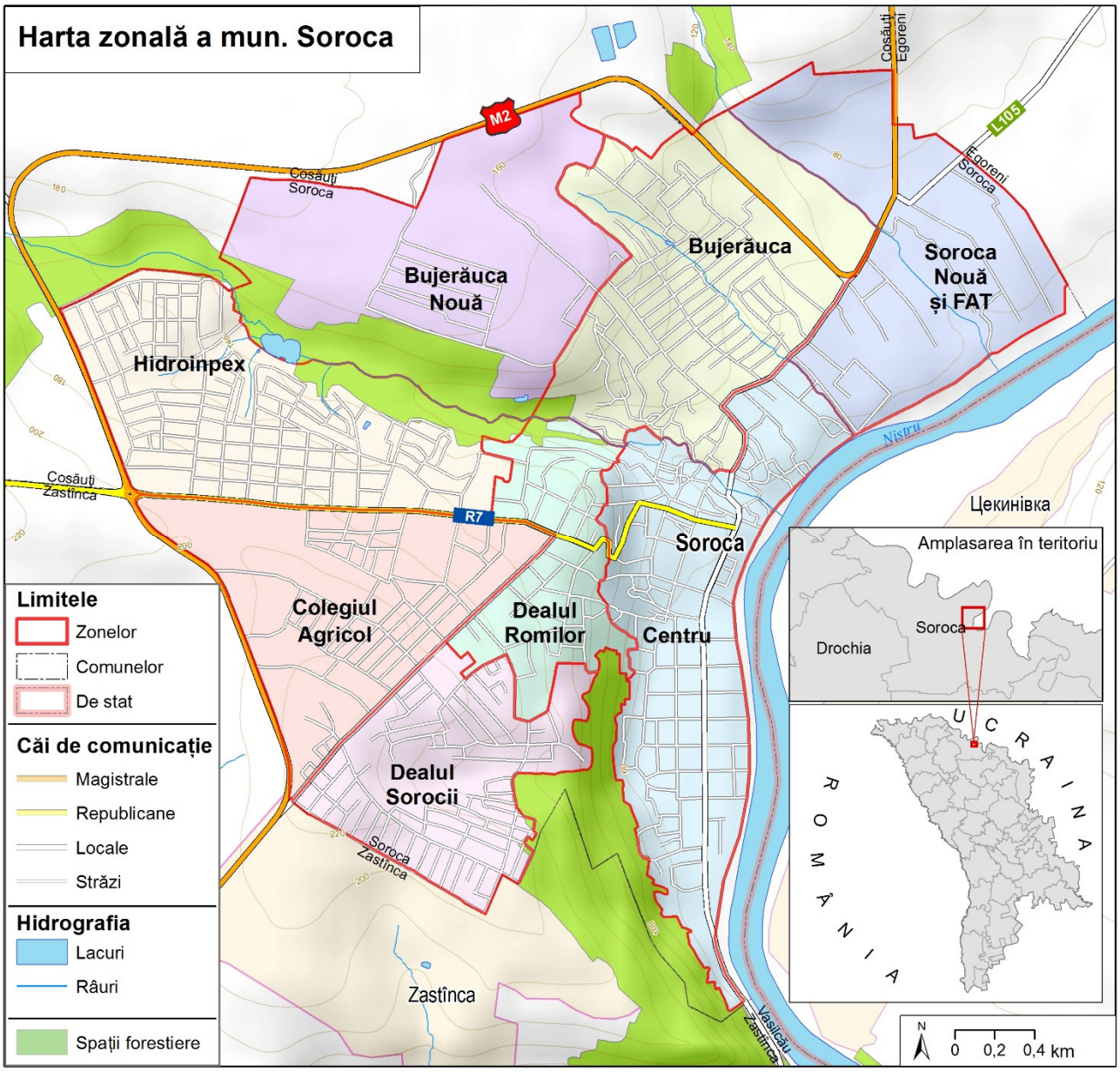

Fig. 2 Divizarea administrativă a mun. Soroca conform PUG

2.2. Descrierea metodologiei de studiu

Cele 8 zone ale Sorocii au fost analizate în baza indicatorilor sociali, economici, de mediu, spațial-funcționali și tehnici. Fiecare indicator a avut o valoare numerică, oferită de direcțiile primăriei sau date statistice oficiale. Pentru determinarea unei valori comparabile între sectoare, fiecare indicator a fost divizat la 1000 de locuitori.

Pentru a putea compara și înțelege în care zonă se înregistrează procese negative am oferit datelor brute un punctaj. Pentru calcularea punctajului, drept valoare de bază a servit media pe oraș (VM) căreia i-a fost atribuită valoarea „0" (zero), iar datele pentru fiecare indicator, separat per zonă au fost comparate cu VM. Dacă coeficientul denotă o situație mai bună decât media pe oraș, atunci i se atribuie punctajul zero, fiindcă demonstrează o situație pozitivă, pe când scopul PRU este determinarea zonelor cu acumulări de probleme, de aceea vom atrage atenția la fenomenele negative. Dacă indicatorul per sector comparativ cu VM pe oraș denotă o situație/un proces negativ, atunci sectorului i se atribuie un punctaj mai mare (de câte ori problema este mai intensă decât media pe oraș). Adică fiecare indicator este analizat separat, căci aceleași cifre în unele situații reprezintă o situație/un proces negativ, în altele pozitiv.

De exemplu, la numărul de familii social-vulnerabile coeficientul per oraș, adică VM = 5,21 și acestei cifre îi vom atribui valoarea 0, iar datele din sectoare le comparăm cu 5,21. Astfel, în sectorul Centru coeficientul la numărul de familii social vulnerabile este = 4,43, adică o situație mai bună decât coeficientul per oraș și oferim punctajul 0. În sectorul Dealul Romilor coeficientul este = 13,7, ceea ce este de aproape 3 ori mai mare decât coeficientul per oraș și respectiv îi vom atribui punctajul „3". În același mod am calculat pentru fiecare indicator. Adică, un punctaj mai mare, denotă o concentrare sporită a problemei în zona respectivă.

Pe hărți tonurile mai intense denotă intensitatea problemei în zona respectivă (culoarea mai intensă – problemă mai acută, culoare mai deschise – mai aproape de VM sau mai bine decât media pe oraș).

2.3. Sfera socială

Domeniul social este sfera cea mai importantă pentru a înțelege cum trăiesc oamenii din oraș. Astfel, am consultat datele statistice oferite de instituțiile de stat (Primăria Soroca, Consiliul Raional Soroca, Oficiul Stării Civile Soroca, Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă Soroca, ș.a.) pentru a face o analiză a situației sociale din municipiu. Au fost selectate acele date disponibile nu doar pentru întreg orașul Soroca, dar și separat, per zone.

După cum este indicat în Tab. 1 au fost analizate datele cu privire la numărul de familii social-vulnerabile, numărul persoanelor ce beneficiază de asistență socială, ponderea participării la alegeri și numărul de solicitări către APL. Au fost evidențiate datele care indică prezența unor procese negative (în ce zone trăiesc cele mai multe familii social-vulnerabile, care au solicitat cele mai des ajutor de la APL, etc).

Tab 1. Indicatorii sociali și punctajul oferit, pentru toate zonele or. Soroca

	Numărul de familii social-vulnerabile		**Numărul persoanelor care beneficiază de asistență socială**		**Participarea la alegeri (2015) în circumscripție electorală**		**Numărul de solicitări către APL (2017)**	
	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj	(în % față de total)	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj
Media pe oraș (VM)	*5,21*		*39,71*		*34.33%*		*25,15*	
Valoarea comparativă pentru punctaj	*Proces negativ dacă coeficientul mai mare de 5,21*		*Proces negativ dacă coeficientul mai mare de 39,71*		*Proces negativ dacă % mai mic de 34,33*		*Proces negativ dacă coeficientul mai mare de 25,15*	
Centru	3,66	0	45,38	1	36.54%	0	27,31	0
Dealul Sorocii	9,92	2	95,04	2	34.33%	0	30,15	1
Colegiul Agricol	6,62	1	59,23	1	25.87%	1	48,78	2
Hidroinpex	4,22	0	21,08	0	35.8%	0	19,44	0
Bujerăuca Nouă	4,45	0	40,09	1	35.8%	0	34,30	1
Bujerăuca	8,71	2	22,73	0	36.5%	0	42,80	2
Dealul Romilor	13,70	3	96,79	2	25.8%	1	39,94	2
Soroca Nouă	1,91	0	14,94	0	36.41%	0	8,46	0

2.3.1. Sărăcia și asistența socială

Sărăcia este cel mai important indicator care ilustrează problemele sociale. În mun. Soroca în anul 2016, 1470 de persoane au beneficiat de sprijin din cauza sărăciei care reprezintă 3,71 % din populația orașului.

Fenomenul sărăciei este răspândit în sectoarele „Dealul Romilor" și „Dealul Sorocii", indicând cel mai mare coeficient în raport cu media pe municipiu. În „Dealul Romilor" se oferă cel mai mare număr de ajutoare sociale, 47 familii social-vulnerabile, iar numărul adresărilor către APL la fel sunt de cele mai dese ori solicitări de ajutor material. Trebuie menționat faptul că în Dealul Romilor populația majoritară sunt romi care au familii numeroase, de obicei doar bărbații adulți lucrează. Însă și problema șomajului este la fel prezentă în aceste sectoare. Această cifră mai este în strânsă legătură cu activitatea economică redusă din aceste două sectoare, precum și cu dificultățile populației rome de a se angaja la muncă. Zona „Colegiul Agricol" se învecinează cu Dealul Romilor, astfel majoritatea celor care au nevoie de asistență socială sunt de origine romă.

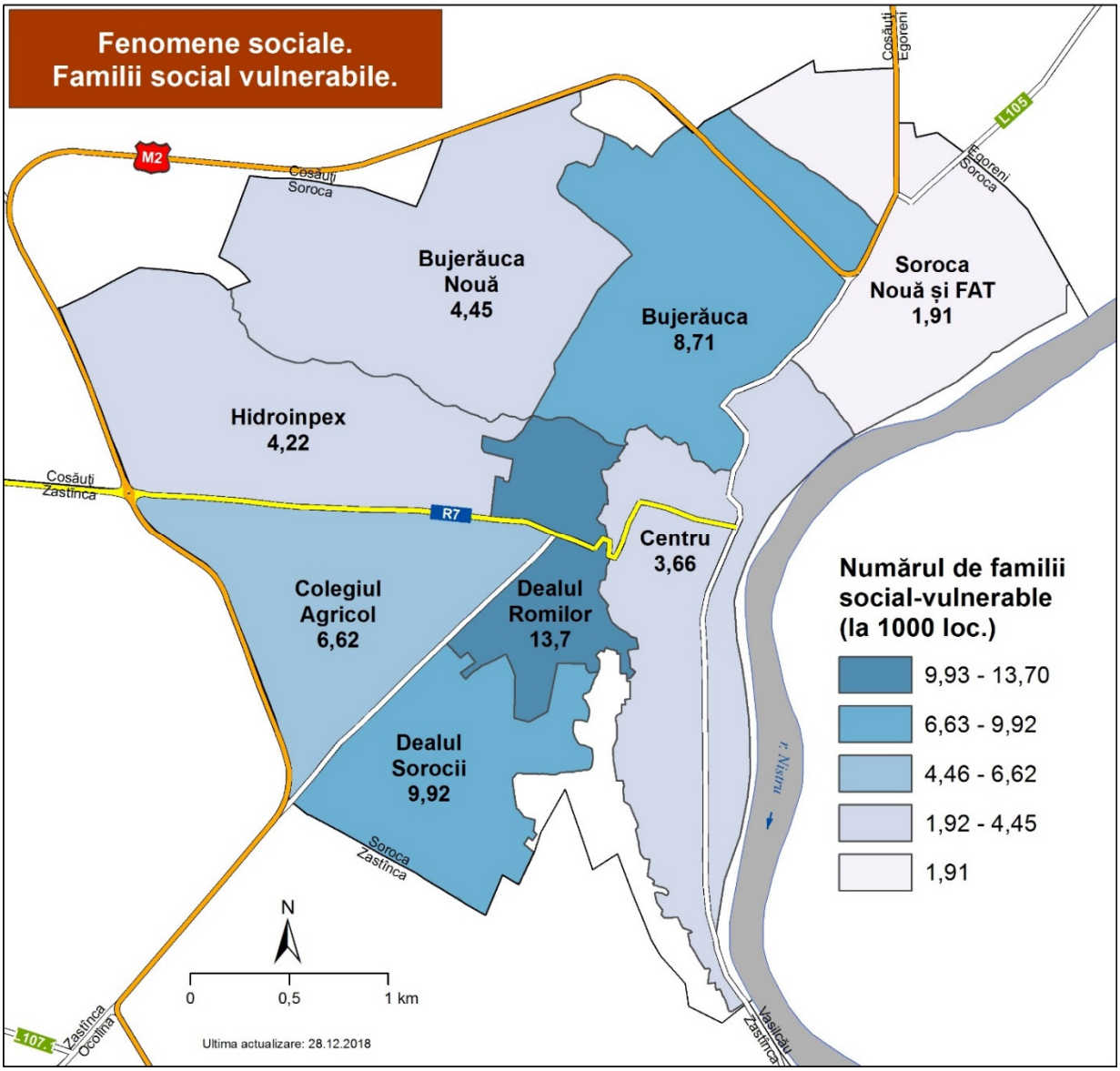

Fig. 3 Numărul de familii social vulnerabile (la 1000 loc.) în zonele mun. Soroca

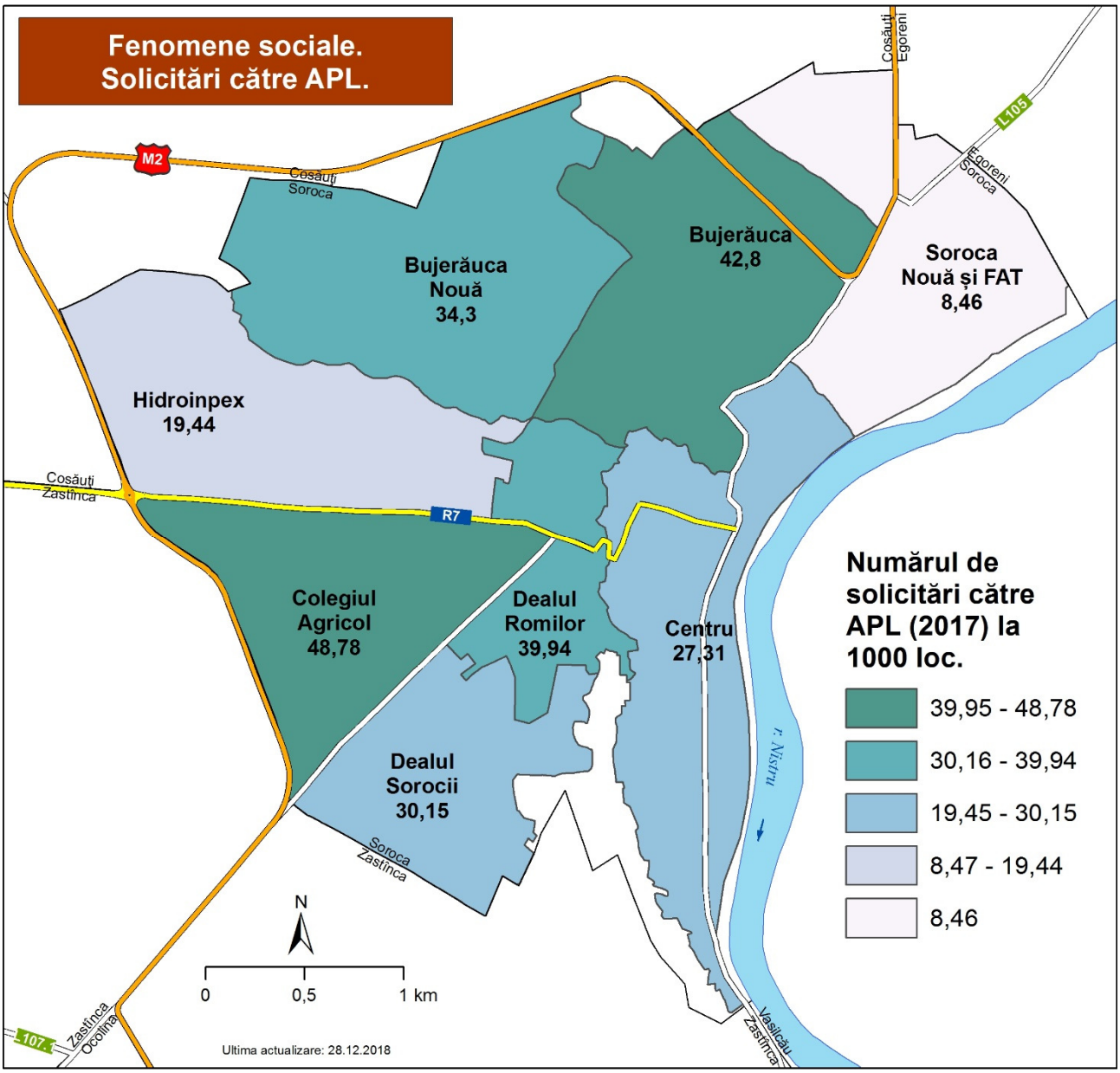

Fig. 4 Numărul de solicitări către APL Soroca (la 1000 loc.)

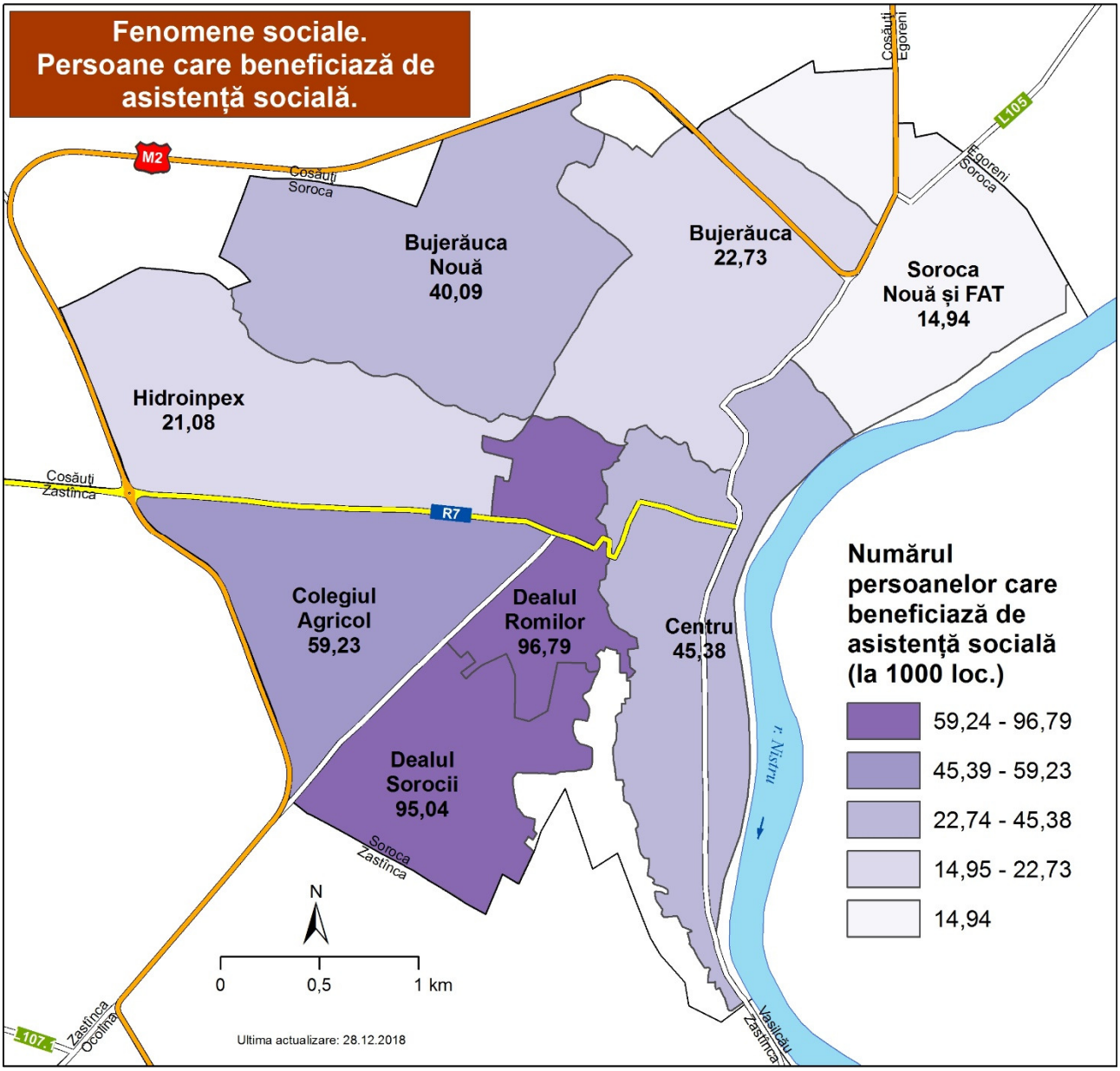

Fig. 5 Numărul persoanelor care beneficiază de asistență socială (la 1000 loc.) în zonele mun. Soroca

2.3.2. Participarea la alegeri

Ca indicator al activității civice, a fost analizată prezența electorală la alegerile locale generale, turul II de scrutin din 28 iunie 2015. Prezența la urnele de vot în mun. Soroca a fost de 34,33 % media pe oraș.

Din analiza cantitativă a datelor se observă că cel mai mic număr de participanți pe circumscripție electorală este în sectorul „Dealul Romilor" – 25,8 % și sectorul „Colegiul Agricol" 25,87 % de asemenea sector populat de cetățeni de origine romă. Această prezență mică la urnele de vot reprezintă pe de o parte un grad scăzut de activitate civică, explicat prin segregarea comunității rome și pe de altă parte, de nivelul înalt al migrației în aceste două sectoare. Un alt motiv ar fi lipsa documentelor legale ale cetățenilor de origine romă (mulți nu au buletine de identitate, viză de reședință înregistrată, etc).

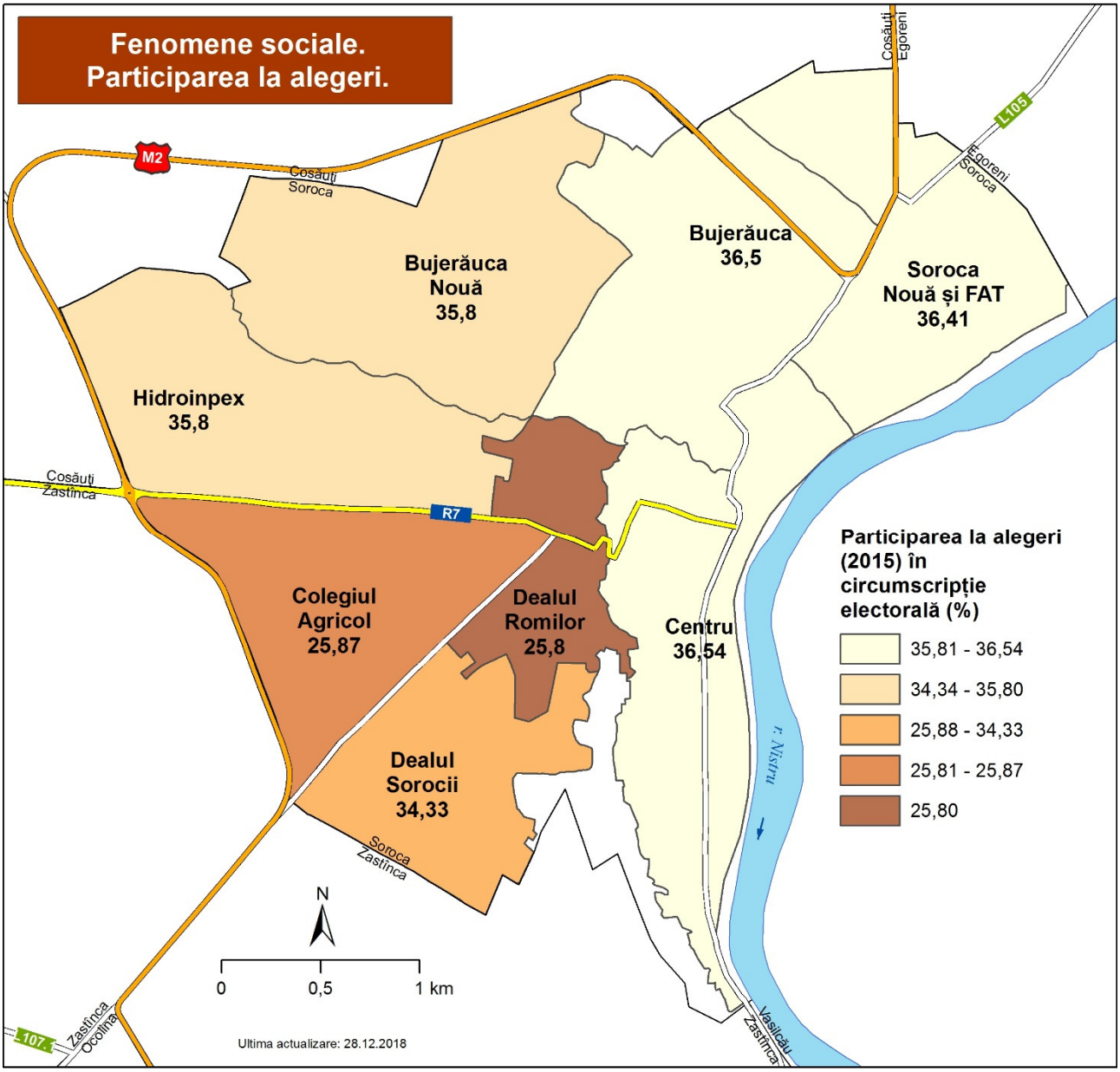

Fig. 6 Procentul de participare la alegeri pe circumscripții incluse în zonele mun. Soroca

2.3.3. Instituții de învățământ și școlarizare

Instituțiile de învățământ general (5 licee, 1 gimnaziu) nu sunt prezente în fiecare zonă, dintre care un liceu este cu predare în limba rusă (în sec. Centru), iar restul cu predare în română. Școlile înregistrează mai puțini elevi decât capacitatea disponibilă din cauza migrației populației. Școlarizarea este problematică în zona Dealul Romilor. Majoritatea copiilor romi sunt neșcolarizați din cauza că sunt plecați peste hotare, refuză să meargă la școală, frecventează sporadic, invocând lipsa materialelor școlare, îmbrăcămintei, etc.

Instituțiile preșcolare sunt în număr de 9, amplasate neuniform. Astfel, sectoarele Soroca Nouă, Bujerăuca, Centru au câte 2 grădinițe și câte o școală, iar Dealul Sorocii și Dealul Romilor câte o școală și o grădiniță, sectorul Hidroinpex doar o grădiniță, iar sectorul Bujerăuca Nouă nu are nici o instituție educațională. Chiar dacă raza de acces la aceste instituții revine și peste alte sectoare, numărul de instituție educaționale nu corespunde cu numărul populației din zonele respective, elevii sunt nevoiți să parcurgă o distanță mare pentru a ajunge la școală sau grădiniță.

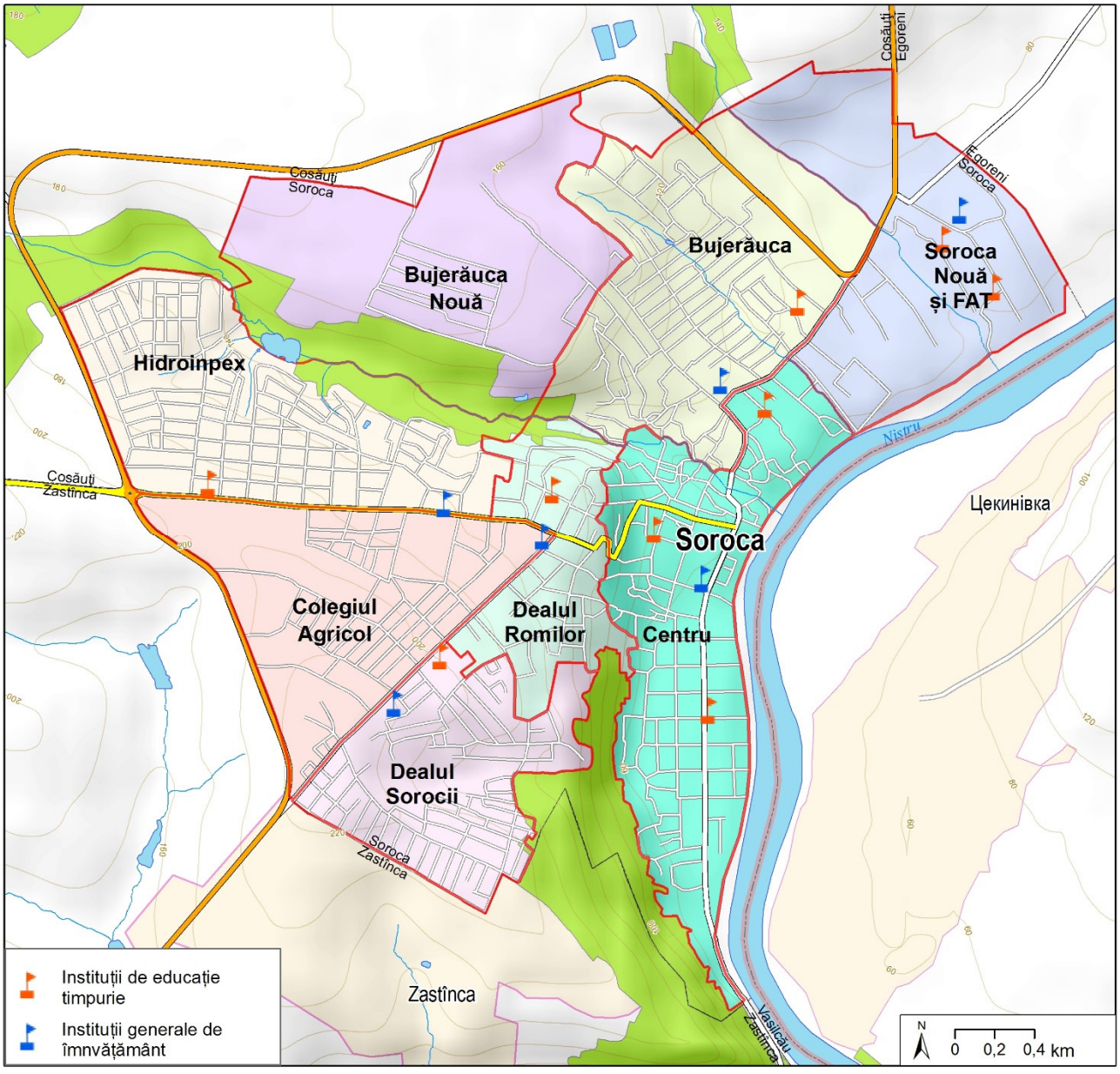

Fig. 7 Amplasarea instituțiilor de educație timpurie și generale de învățământ

2.4.Sfera economică

Soroca are o poziție fizico-geografică favorabilă, fiind un important centru economic de la nordul țării. Actualmente baza urbană a orașului este prezentată de întreprinderi din diverse ramuri ale economiei. Principala ramură a economiei orașului este industria prelucrătoare, prezentată în deosebi de obiectivele industriei alimentare. Însă activitatea economică este distribuită neuniform. Sectorul centru este foarte activ economic, iar celelalte sectoare înregistrează simțitor mai puțină activitate industrială, comercială sau de servicii.

Tab. 2 Indicatorii economici și punctajul pentru toate zonele din or. Soroca

	Numărul de agenți economici care activează în zonă		**Numărul de persoane antrenate în câmpul muncii**	
	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj
Media pe oraș (VM)	*2,97*		*280,10*	
Valoarea comparativă pentru punctaj	*Proces negativ dacă coeficientul mai mic de 2,97*		*Proces negativ dacă coeficientul mai mic de 280,10*	
Centru	1,93	1	278,7	1
Dealul Sorocii	1,53	1	208,4	1
Colegiul Agricol	8,71	0	261,3	0
Hidroinpex	2,34	0	338,6	0
Bujerăuca Nouă	1,78	1	333,2	0
Bujerăuca	10,61	0	492,4	0
Dealul Romilor	0,58	5	103,8	3
Soroca Nouă	1,99	1	185,53	2

În municipiul Soroca activează 110 agenți economici fiind amplasați pe întreg teritoriul orașului. Activitatea economică este cea mai redusă în sectorul Dealul Romilor, Dealul Sorocii și Soroca Nouă. Aici și zonele destinate activității economice conform PUG-ului sunt foarte restrânse.

În anul 2017, în mun. Soroca au fost înregistrați 332 șomeri, un număr suficient de mare, luând în calcul că acestea sunt date oficiale, pe când mai este și un număr mare de persoane fără o slujbă, însă nu sunt înregistrați cu statut de șomeri. Această situație se explică prin faptul că în Soroca activa un număr mare de întreprinderi, care după destrămarea URSS fie au fost abandonate, fie reanimate doar parțial. Respectiv, indicatorul opus (număr de persoane angajate) corelează cu situația socială și vedem iarăși o situație îngrijorătoare în Dealul Romilor.

Soroca Nouă s-a evidențiat negativ la indicatorii economici, cu toate că populația de aici nu apelează la ajutoare sociale. Aceasta se explică parțial prin numărul sporit de persoane implicate în migrație, adică nu sunt angajați oficial în Moldova, însă periodic lucrează peste hotare, unde câștigă pentru existență.

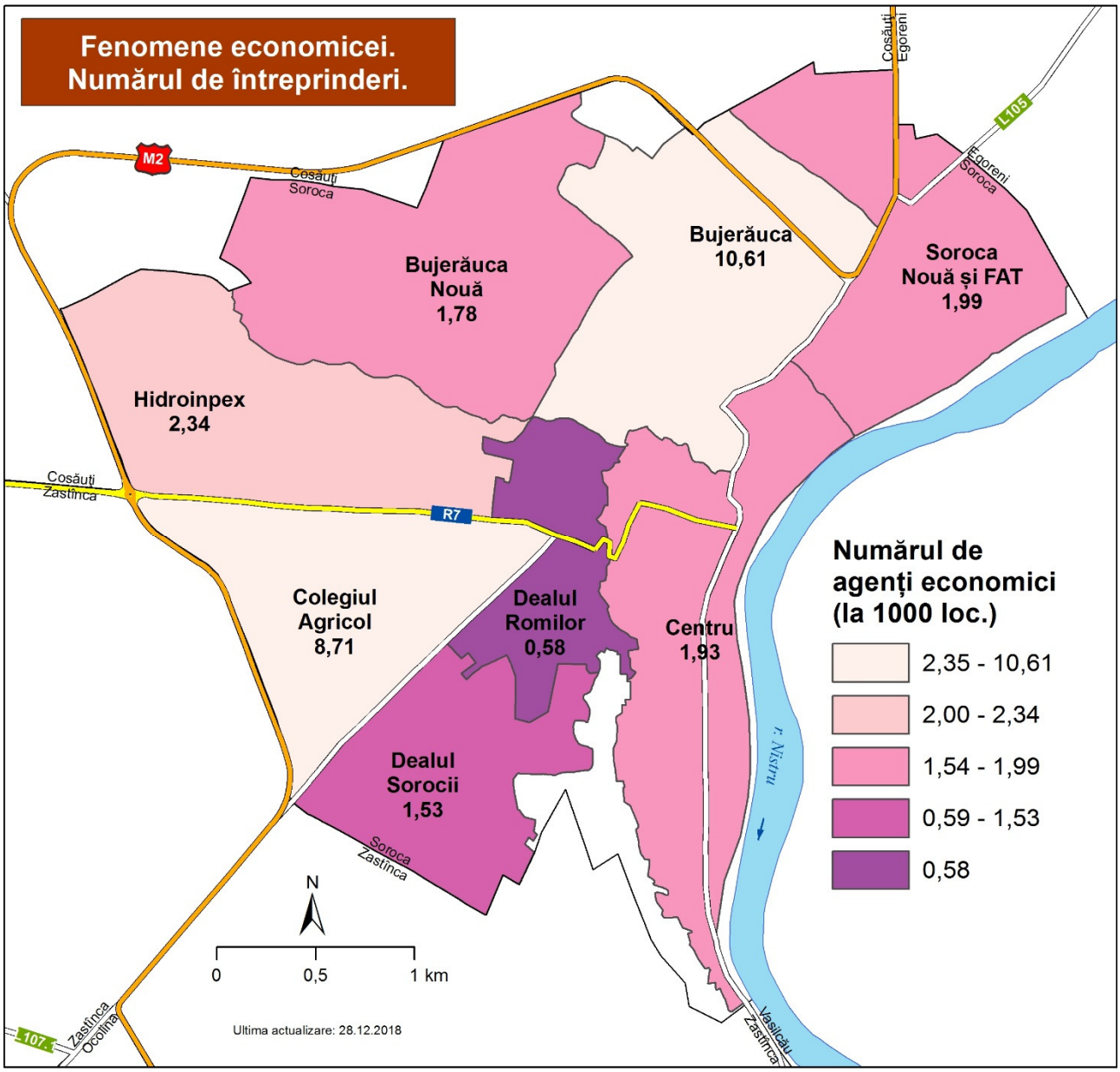

Fig. 8 Numărul de agenți economici (la 1000 loc.) în zonele mun. Soroca

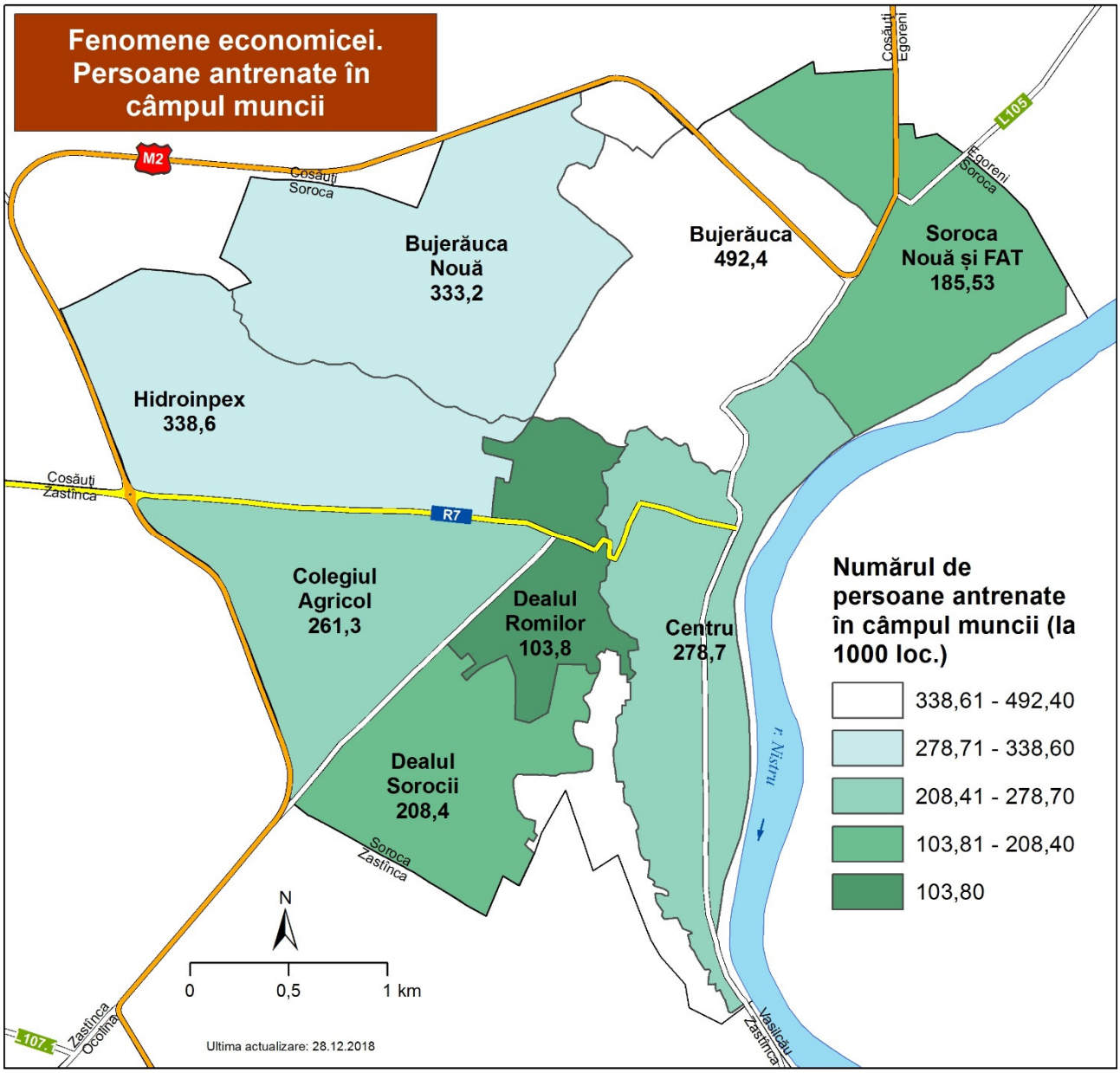

Fig. 9 Numărul de persoane angajate (la 1000 loc.) în zonele mun. Soroca

2.5.Sfera de mediu

2.5.1. Evacuarea deșeurilor

Actualmente în oraș ÎM "Direcția Gospodăriei Locativ Comunale" efectuează regulat evacuarea deșeurilor, acumulate de la sectorul locativ, obiectivele sociale și agenții economici. În anul 2015 volumul deșeurilor acumulate a constituit 5000 m3. Pentru evacuarea deșeului menajer fiecare persoană achită 16.59 lei Deșeurile sunt evacuate pe poligonul existent amplasat în partea de nord-vest a orașului. Suprafața gunoiștii constituie 6,6 ha, funcționează din anul 1968, conform informației oferite de serviciile de resort locale, aproximativ 80% din suprafața gunoiștii este completată. Teritoriul gunoiștii nu este îngrădit, lipsește sistemul de drenare. Teritoriul dispune de brâu de protecție sanitară în partea de nord-vest.

Punctele autorizate de colectarea a deșeurilor sunt distribuite neuniform. În sectorul Centru sunt cele mai multe puncte autorizate - 21 din totalul de 47. Nu există o corelare a acestora cu numărul populației. Cel mai populat sector Soroca Nouă (de 3 ori mai mare decât centrul) are doar 6 puncte autorizate de colectare a deșeurilor și 4 neautorizate. Hidroinpex cu aproximativ aceeași populație ca și Centru, dar nu are nici o gunoiște, iar cele 2 prezente sunt neautorizate. În Bujorăuca Nouă și în Dealul Romilor sunt câte 6 puncte neautorizate, în Dealul Sorocii 8 autorizate și 7 neautorizate. Astfel, cele mai mari necesități de evacuare a deșeurilor sunt la Hidroinpex, Bujerăuca Nouă, Soroca Nouă, Dealul Romilor și Dealul Sorocii.

2.5.2. Canalizare și stația de epurare

Aprovizionarea cu apă potabilă este asigurată practic în toate sectoarele, însă este problematică situația cu sistemul de canalizare. În zonele cu o concentrare a populației (zona de centru, Soroca Nouă) există sistem centralizat de canalizare, însă în alte zone (Dealul Romilor, Dealul Sorocii, Bujerăuca) casele particulare au gropi de canalizare care sunt evacuate la solicitare (de obicei 1-2 ori pe lună) sau în unele cazuri sunt săpate în pământ, afectând solul și apele freatice.

Cea mai mare problemă a orașului Soroca este lipsa stației de epurare centralizate și după o tratare superficială apele din sistemul de canalizare sunt evacuate direct în râul Nistru, ceea ce aduce daune enorme râului. Au fost câteva intenții de construire a stației de epurare în oraș, însă nu au fost realizate din varii motive.

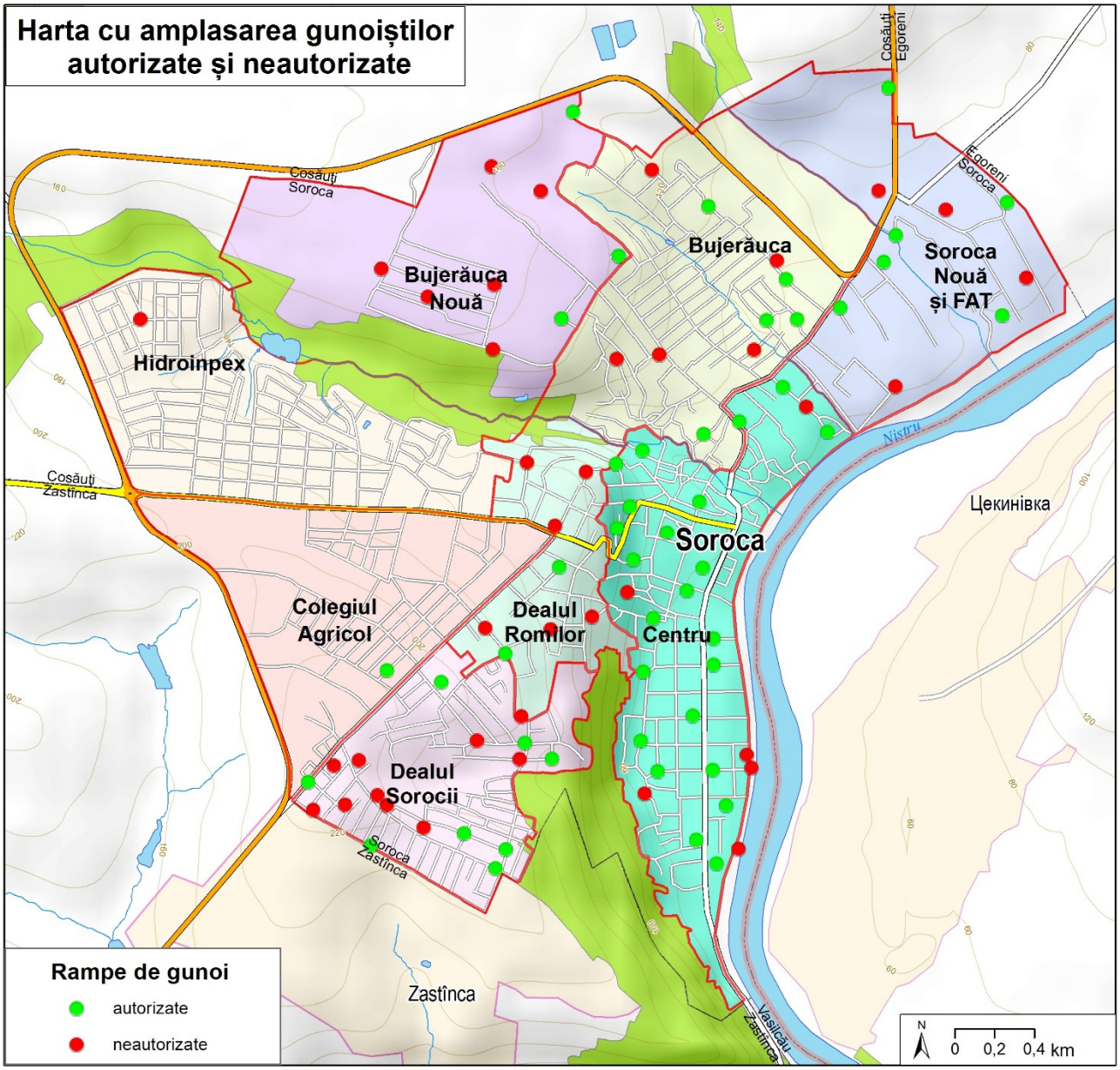

Fig. 10 Punctele de colectare a gunoiului în mun. Soroca

2.6.Sfera spațial-funcțională

2.6.1. Zone verzi (parcuri, scuaruri, gazoane)

Tab. 3 Numărul zonelor verzi în zonele mun. Soroca

	Numărul zonelor verzi existente (conform PUG)
Centru	17
Dealul Sorocii	3
Colegiul Agricol	5
Hidroinpex	9
Bujerăuca Nouă	2
Bujerăuca	8
Dealul Romilor	3
Soroca Nouă	14

Aproape toate sectoarele orașului dispun de zone verzi de dimensiuni variate (în curtea blocurilor, de-a lungul râului Nistru, scuaruri, parcuri). Cea mai mare concentrare de zone verzi, se observă în sectorul Centru (în total 17). Bujerăuca Nouă se învecinează cu o pădure, însă este neîngrijită și din cauza reliefului deluros este inaccesibilă pentru plimbări. Soroca Nouă, fiind un sector periferic deține fâșii de zone verzi de-a lungul râului Nistru, printre care un parc și plaja orășenească, însă toate necesită îmbunătățiri. În alte sectoare (Dealul Sorocii, Dealul Romilor) spațiile verzi sunt limitate și într-o stare degradată, lipsește mobilierul stradal, iluminat, însă dețin un mare potențial de valorificare.

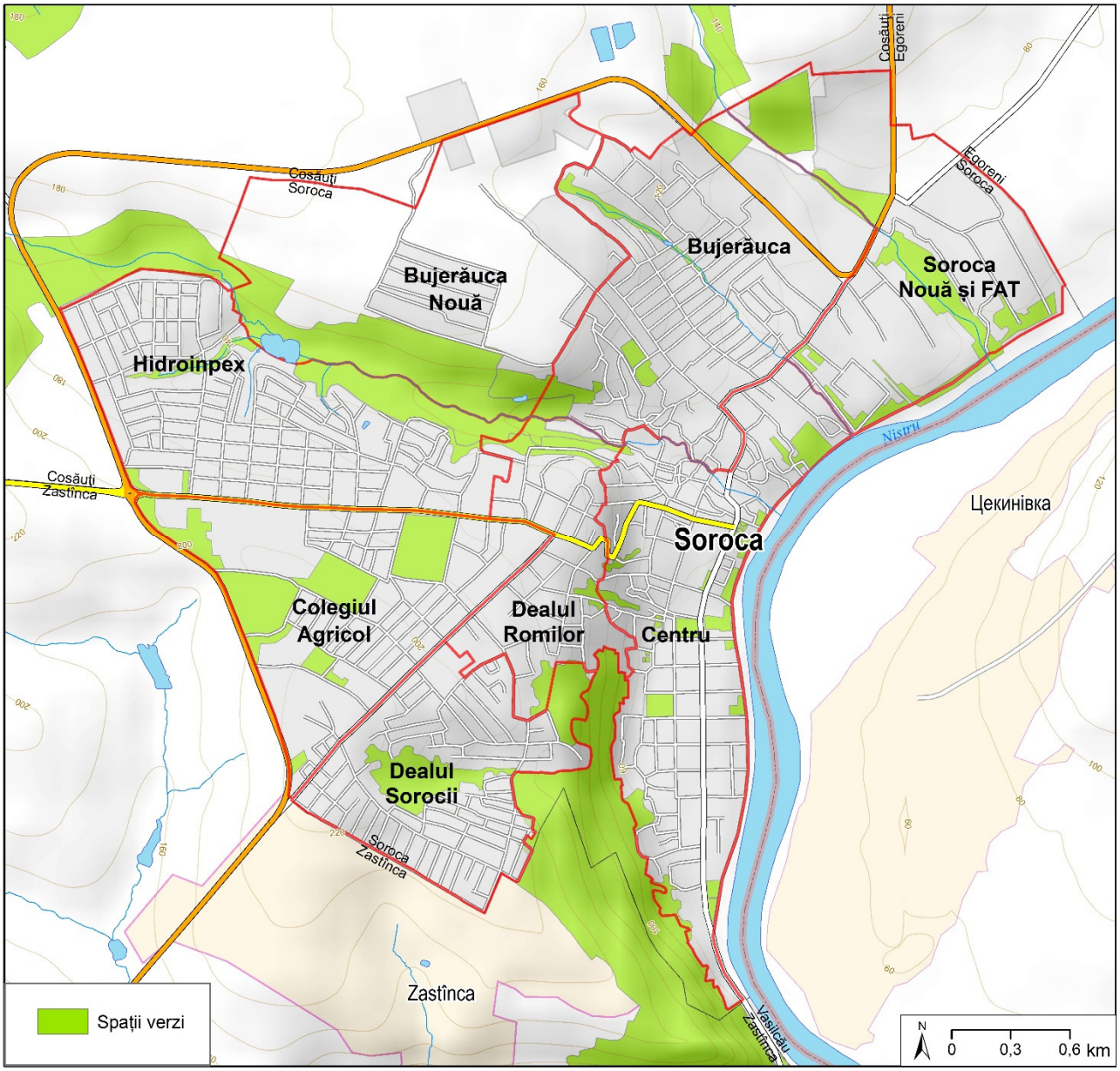

Fig. 11 Spații verzi (parcuri, scuaruri) în mun. Soroca

2.6.2. Locuri și terenuri de joacă

În acest domeniu s-au analizat indicii ce caracterizează facilitățile sportive și locurile de joacă pentru copii amenajate. În sectorul Centru sunt concentrate mai multe facilități sportive și terenuri de joacă. La Soroca Nouă sunt spațiile dintre blocuri amenajate încă în perioada sovietică, care astăzi necesită renovări. Zona "Dealul Romilor" este considerată o zonă lipsită de spații publice de agreement, populație utilizând terenurile sportive existente (Colegiul Agricol, Gimnaziul „D. Matcovschi). Totodată menționăm că și numărul terenurilor de joacă pentru copii este limitat în raport cu media pe oraș, ceea ce aste de o mare importanță pentru calitatea vieții locuitorilor din zonă. Bujerăuca Nouă la fel este lipsită de spații publice amenajate, având o structură mai rurală. Alte zone (Colegiul Agricol, Hidroinpex) situația este mai bună, fiind locuri amenajate, însă la fel necesită renovări.

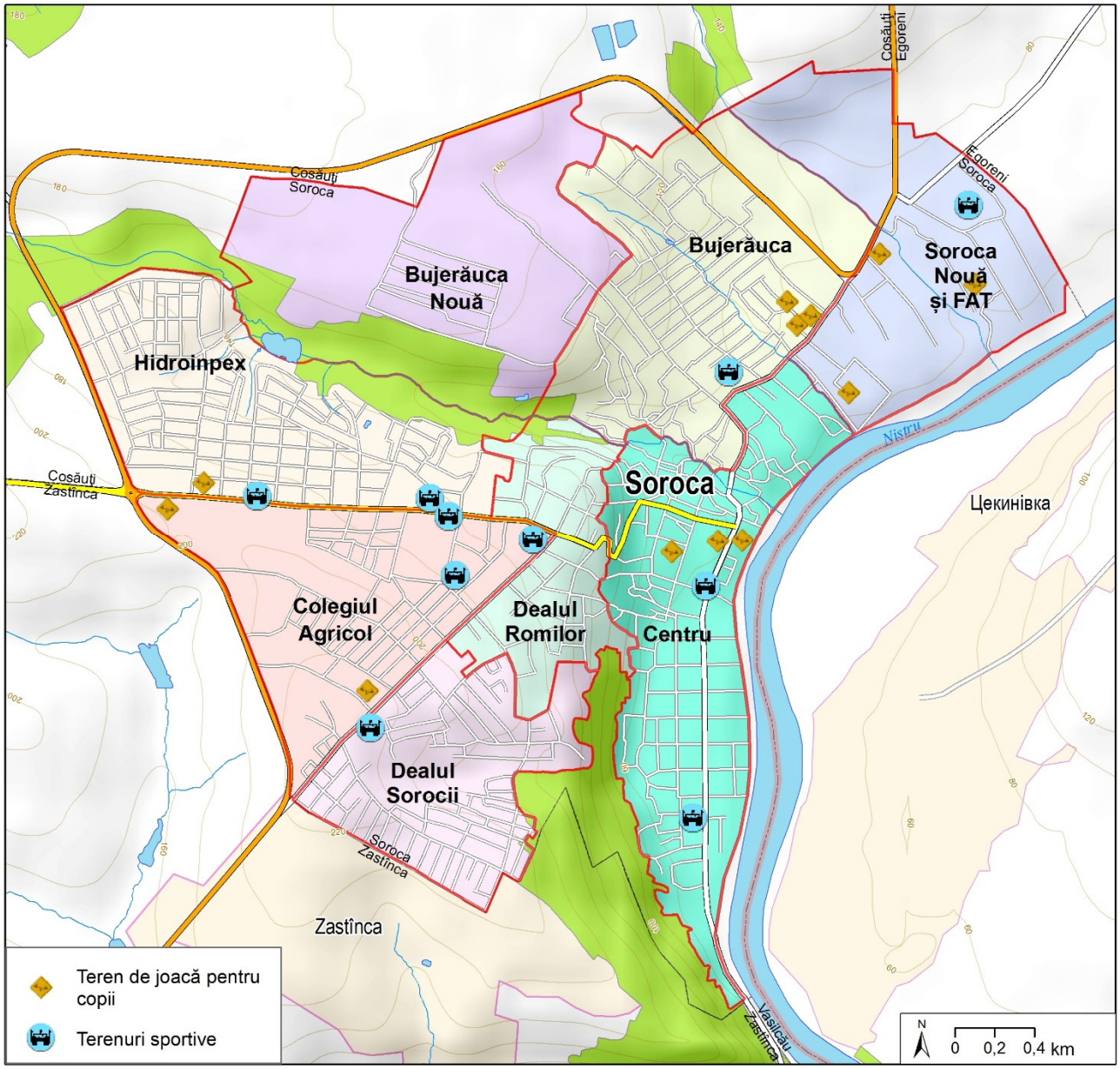

Fig. 12 Amplasarea terenurilor de joacă pentru copii și a terenurilor sportive

2.7.Sfera tehnică

2.7.1. Starea drumurilor

Infrastructura rutieră în orașul Soroca este destul de bine dezvoltată, însă necesită renovări capitale. Din cauza lipsei de finanțare doar un mic procent de drumuri este acoperit cu asfalt, celelalte drumuri fiind cu pietriș sau de țară. Majoritatea drumurilor care sunt asfaltate sunt cele din sectorul centru și cele care traversează sau unesc orașul cu alte drumuri naționale importante (Calea Bălțului – sect. Dealul Sorocii și Vasile Stroescu sect. Dealul Romilor și Hidroinpex). Trotuarele sunt într-o stare avansată de degradare și necesită renovări în tot orașul.

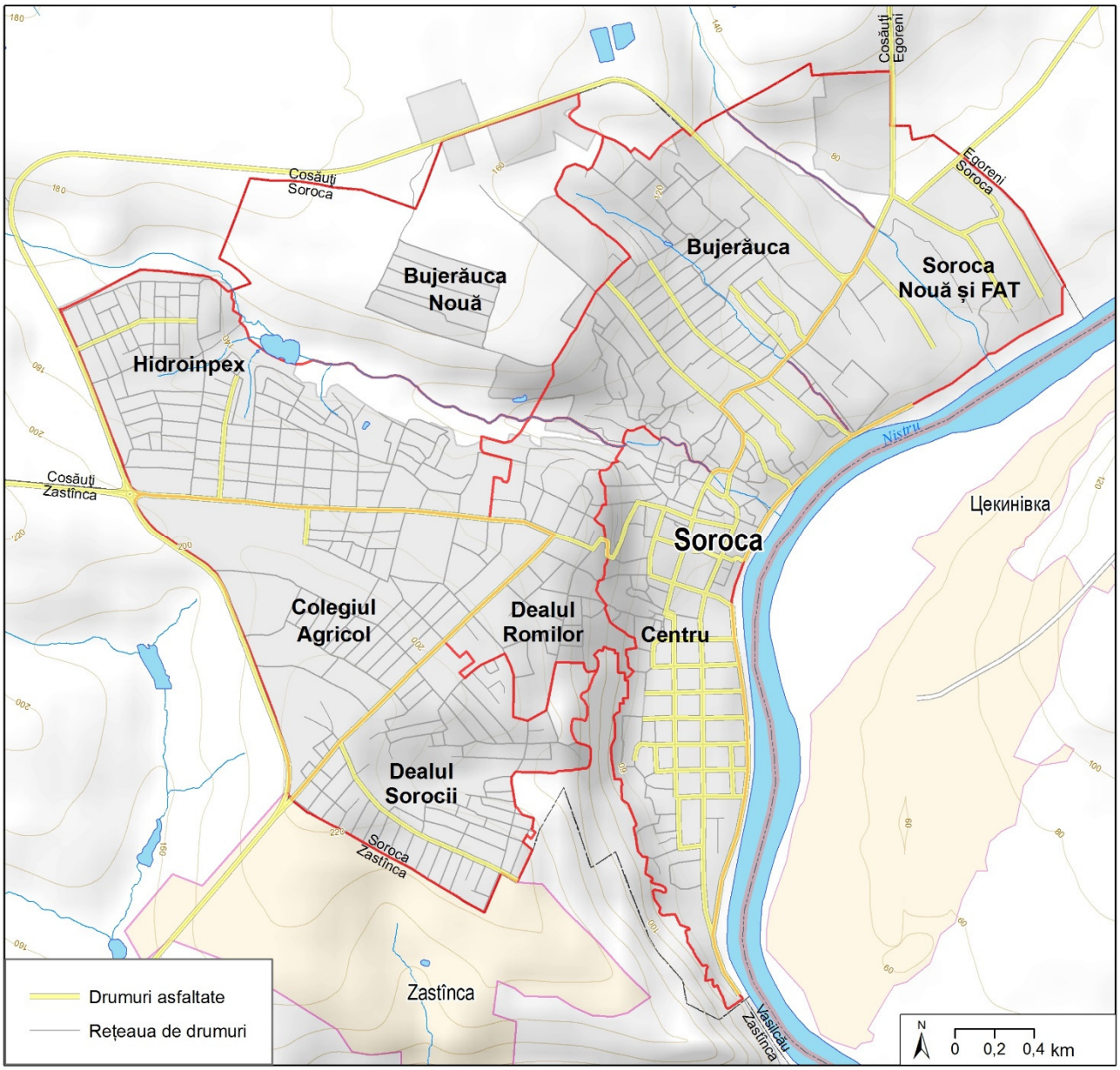

Fig. 13 Drumurile asfaltate (marcate cu galben), restul drumurilor sunt cu pietriș sau de țară.

2.7.2. Transportul public

Transportul public constă din 6 rute orășenești, distribuite neuniform. Sectorul Centru este deservit cu cele mai multe rute, iar celelalte zone ale orașului au doar una sau două rute, sau chiar nici una (de ex. Bujerăuca Nouă). Transportul merge după un grafic nestabil, creând incomodități în Dealul Sorocii, Hidroinpex și Dealul Romilor.

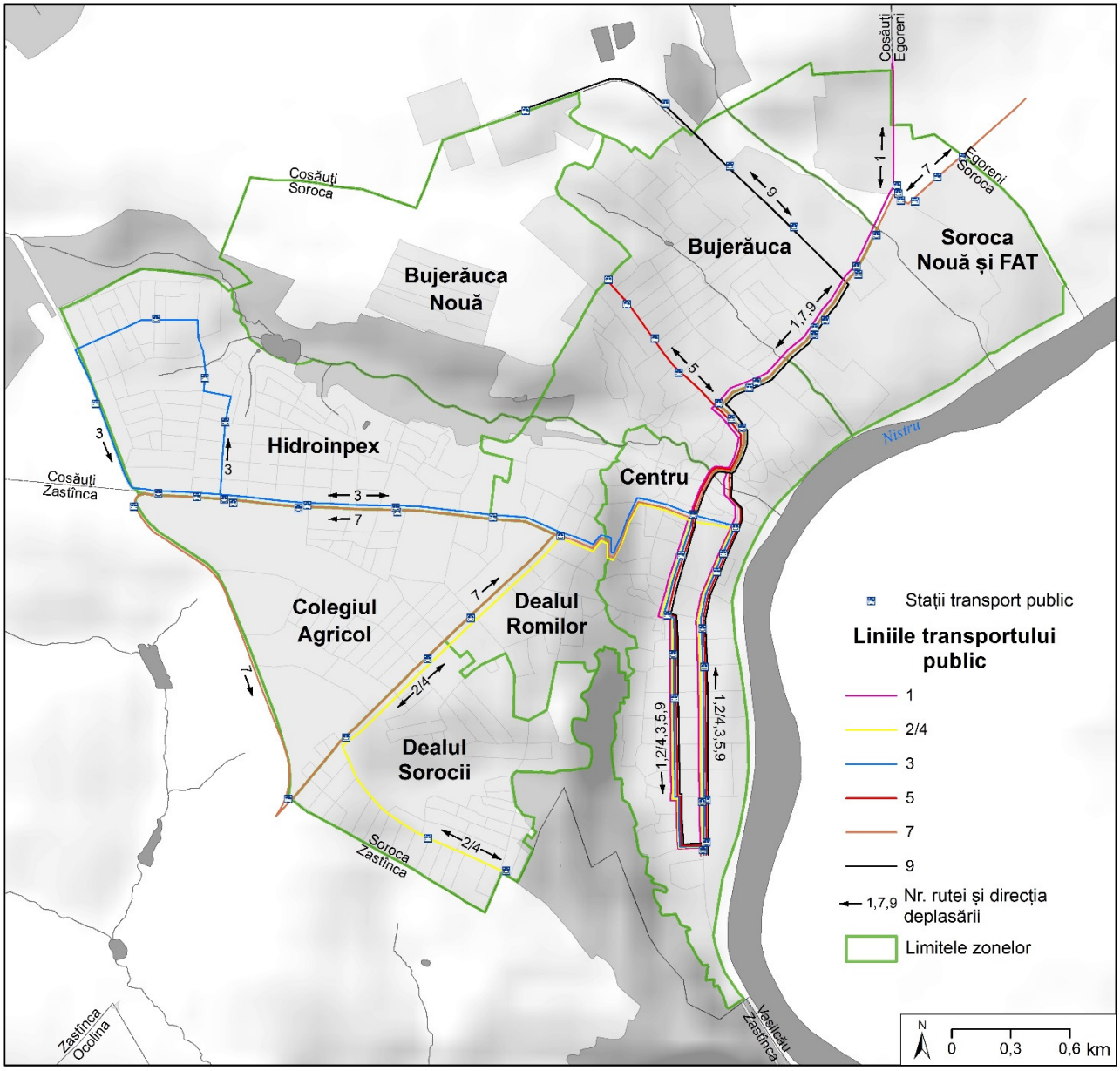

Fig. 14 Rețeaua de transport public din mun. Soroca

2.8. Identificarea Zonelor degradate și a Zonei de Revitalizare

2.8.1. Zonele degradate

Am determinat zona degradată drept o zonă care se caracterizează printr-o concentrare a fenomenelor sociale negative în următoarele domenii: social, economic, de mediu, tehnic, spațial-funcțional.

În tabelul de mai jos sunt prezentați cei mai importanți indicatori sociali și economici într-un tabel comparativ, din care se evidențiază sectorul Dealul Romilor cu o concentrare de fenomene negative conform tuturor coeficienților, precum și Dealul Sorocii, cu diferențe mai mici față de media pe oraș, însă iarăși cu date negative pentru indicatorii prezentați. O acumulare de procese negative găsim și în zona Colegiului Agricol și puțin în centru.

Tab. 4 Un sumar al indicatorilor sociali și economici pe toate zonele mun. Soroca

	Indicatori sociali						**Indicatori economici**			
	Numărul de familii social-vulnerabile		**Numărul persoanelor care beneficiază de asistență socială**		**Numărul de solicitări către APL (2017)**		**Numărul de agenți economici care activează în zonă**		**Numărul de persoane antrenate în câmpul muncii**	
	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj
Media pe oraș (VM)	*5,21*		*39,71*		*25,15*		*2,97*		*280,10*	
Centru	3,66	0	45,38	1	27,31	0	1,93	1	278,7	1
Dealul Sorocii	9,92	2	95,04	2	30,15	1	1,53	1	208,4	1
Colegiul Agricol	6,62	1	59,23	1	48,78	2	8,71	0	261,3	0
Hidroinpex	4,22	0	21,08	0	19,44	0	2,34	0	338,6	0
Bujerăuca Nouă	4,45	0	40,09	1	34,30	1	1,78	1	333,2	0
Bujerăuca	8,71	2	22,73	0	42,80	2	10,61	0	492,4	0
Dealul Romilor	13,70	3	96,79	2	39,94	2	0,58	5	103,8	3
Soroca Nouă	1,91	0	14,94	0	8,46	0	1,99	1	185,53	2

Alți indicatori analizați (de mediu, spațial-funcționali, tehnici) nu pot fi raportați la 1000 de locuitori din motiv că raza de acces la facilitățile pentru indicatorii respectivi este mult mai mare și nu poate fi atribuită doar unui sector, ci servește pentru locuitori din mai multe sectoare. Astfel, am analizat doar prezența acestora, care la fel ne furnizează informații obiective despre situația din zonă, după cum am făcut un sumar în tabelul de mai jos.

Tab. 5 Un sumar al indicatorilor de mediu, spația-funcționali și tehnic.

	Indicatori de mediu		**Indicatori spațial-funcționali**			**Indicator tehnic**
	Puncte de colectare a deșeurilor		Numărul zonelor verzi (conform PUG)	Terenuri de joacă pentru copii	Terenuri sportive	Rute de transport public
	autorizate	neautorizate				
Centru	23	6	17	3	2	5
Dealul Sorocii	7	9	3	0	1	1
Colegiul Agricol	1	0	5	2	3	3
Hidroinpex	0	1	9	1	2	2
Bujerăuca Nouă	3	6	2	0	0	0
Bujerăuca	4	5	8	3	1	4
Dealul Romilor	2	7	3	0	0	3
Soroca Nouă	6	4	14	3	1	3

Din analiza tuturor indicatorilor se poate conchide că zonele degradate sunt cele din partea de deal a orașului. Astfel, s-a evidențiat cel mai mult ca zonă degradată Dealul Romilor, după care Dealul Sorocii. La fel menționăm o stare mai avansată de degradare a zonelor Colegiul Agricol și Hidroinpex.

Dealul Romilor se află într-o stare avansată de degradare, acolo concentrându-se fenomenele sărăciei, segregării sociale, șomajului, activitate economică redusă, acces limitat la instituții publice, drumuri, case și blocuri locative tehnic depășite.

În **Dealul Sorocii** predomină case la sol particulare unde integrarea socială este mai redusă, fiecare având curtea sa. Aici se observă un nivel ridicat al șomajului, persoanelor care beneficiază de ajutor social. Spațiu pentru activitate economică și pentru recreere este destul de limitat. Zona este îndepărtată de centru și locuitorii întâmpină dificultăți în accesarea serviciilor, care sunt concentrate în centru.

Zona **Colegiului Agricol** se află în nemijlocita apropiere de Dealul Romilor, aici la fel populația romă fiind numeroasă cu aceleași probleme sociale: sărăcie, șomaj, segregare socială. Se deosebește prin suprafețe mari din componența sa care sunt terenurile Instituției de Învățământ – Colegiul Agricol unde își fac studii tineri nu doar din oraș, ci și din raioanele, care la fel au un șir de necesități de recreere, acces la magazine, etc.

Hidroinpex este la fel amplasat în partea de deal a orașului, la Nord-Vest de Dealul Romilor. Deși datorită uzinei „Hidroinpex" este pozitiv din punct de vedere social și economic, în acest sector se înregistrează o limitare a accesului spre instituții educaționale și probleme de mediu – spații verzi reduse, lipsa sistemului de evacuare a deșeurilor și stare degradată a infrastructurii.

2.8.2. Determinarea Zonei de Revitalizare

În urma analizei indicatorilor, vizitelor în teren, precum și a discuțiilor în cadrul grupului de lucru implicat în programul de Revitalizare Urbană, a fost selectată zona de revitalizare care cuprinde în totalitate **Dealul Romilor**, o parte din zona Colegiului Agricol (însăși teritoriul Colegiului și câteva case alăturate, de-a lungul str. Calea Bălțului) și o parte din Zona Hidroimpex – Penitenciarul din Soroca și Gimnaziul „Dumitru Matcovschi".

Această alegere vine de la necesitatea de îmbunătăți situația în Dealul Romilor unde este o stare avansată de degradare, iar în sectoarele alăturate care au intrat în Zona de Revitalizare se găsesc instituții care vor deveni parteneri în procesele de revitalizare (Colegiul Agricol, Gimnaziul, Penitenciarul). Tot în această zonă se regăsesc câteva terenuri municipale și o grădiniță abandonată, unde Primăria Soroca are posibilitatea și intenția de a investi.

Totodată, intervențiile din această zonă vor influența benefic toată partea de deal a orașului, care după cum am văzut e mai dezavantajată decât celelalte părți ale orașului.

Tab. 6 Suprafața și populația în Zonele Degradate și Zona de Revitalizare

	Nr de locuitori	% din totalul populației din oraș	Suprafața (ha)	% din totalul suprafeței orașului	Face parte din Zona de Revitalizare
Dealul Romilor	3 430	9,26	75	5,71	100% (suprafața și populație)
Dealul Sorocii	2 620	7,07	110	8,38	0 locuitori, 0 ha suprafața
Colegiul Agricol	2 870	7,75	144	10,97	132 locuitori,3 ha suprafața
Hidroinpex	4 270	11,53	173	13,18	150 locuitori, 2 ha suprafața
Zona de Revitalizare	3 630	10,10	123	9,37	-----

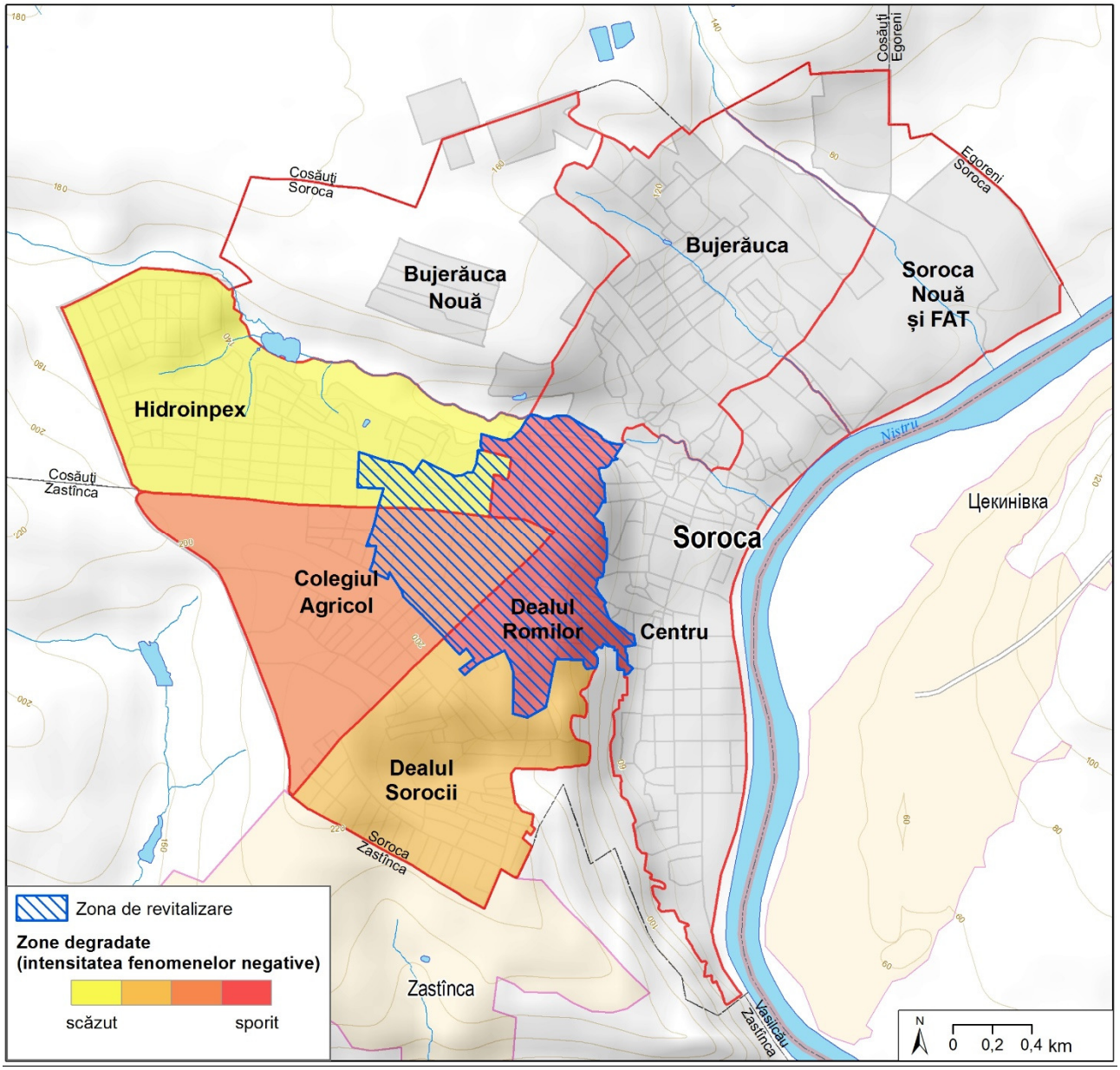

Fig.14 Zonele Degradate și Zona de Revitalizare

III. ANALIZA APROFUNDATĂ A ZONEI DE REVITALIZARE

Scopul acestei analize este de a cerceta în detaliu fenomenele negative care apar în zona de revitalizare, precum și de a identifica potențialul acestei zone în diverse sfere. Un diagnostic aprofundat servește la dezvoltarea unor astfel de proiecte de revitalizare care vor rezolva problemele specifice ale comunității locale într-un mod cuprinzător, utilizând potențialul său.

Pentru elaborarea acestei analize au fost folosite mai multe surse: Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Soroca, Centrul pentru tineret „Dacia", mediatorul comunitar al romilor, Agenția Ocupării Forței de Muncă Soroca. De asemenea au avut loc vizite de teren și interviuri cu locuitorii, precum și au fost organizate 5 ședințe ale comisiei consultative. Din comisia consultativă au făcut parte locatari și reprezentanți ai diferitor instituții din zona de revitalizare, astfel respectând principiul de participare, incluziune și transparență.

În capitolul ce urmează au fost depistate cele mai stringente probleme din zona de revitalizare (subliniate în text), au fost identificate necesitățile locuitorilor, precum și potențialul de dezvoltare din resursele existente (marcate în sub-capitole).

3.1. Specificul Zonei de Revitalizare

Zona de Revitalizare se află în partea de deal a municipiului Soroca. Cea mai mare parte a zonei cuprinde sectorul "Dealul Romilor" și câte o parte din sectoarele "Colegiului Agricol" și "Hidroimpex". Un specific aparte pentru Zona de Revitalizare a municipiului Soroca este populația de etnie romă, care constituie 70% din nr total de locuitori ai zonei.

Fig. 15 Copii romi, jucându-se pe strada din zona „Dealul Romilor"
(sursa foto: Vadim Șterbate, fotograf, jurnalist)

Romii sunt așezați destul de compact, în partea de deal a orașului, formând un cartier aparte. Acest cartier te impresionează prin diversitatea sa arhitecturală. Aici poți descoperi adevărate palate, cu tot felul de turnuri și turnulețe, cu coloane și porticuri, cu statui și basoreliefuri, cu fațade viu-colorate, placate cu ceramică și mozaic, cu garduri și porți înalte, forjate din metal costisitor. La fel de impresionant este și eclectismul luxuriant al caselor și modul de viață al romilor. Deși influența globalizării este iminentă, comunitatea romilor din or. Soroca își mai păstrează tradițiile seculare.

În fruntea comunității este baronul – capul și reprezentantul romilor, iar neînțelegerile sunt rezolvate la sfatul bătrânilor, unde participă doar bărbați, pe când femeile de cele mai dese ori au grijă de gospodărie și copii.

Un alt contrast surprinzător este sărăcia de pe lângă casele-palate. Unii romi s-au putut adapta la noile condiții, iar alții suferă de sărăcie. Diferențele sociale se simt, cei mai săraci fiind mai izolați, majoritatea dintre ei fiind dependenți de ajutoarele sociale. Criza economică din țară, imposibilitatea de a accepta orice tip de lucru din cauza specificului cultural, greutățile de integrare socială au forțat familiile să migreze, astăzi mulți dintre romii apți de muncă din Soroca lucrează peste hotare, dar continuă să mențină relațiile cu părinții care au rămas în Soroca sau investesc în construcția acestor palate imense.

Până acum nu au fost proiecte dedicate acestei zone din or. Soroca, ba chiar acest sector fiind ignorat la capitolul investiții. În anul 2014 a fost instituit oficial postul de mediator comunitar care a oferit ajutor familiilor social-vulnerabile să beneficieze de consultanță, susținere, aceasta având un efect pozitiv. Însă proiecte sociale nu au fost realizate în Dealul Romilor până recent. În vara anului 2018 ONG „Dacia" a început implementarea unui proiect pentru promovarea și susținerea școlarizării copiilor romi care a avut un mare succes și va continua până în anul 2021.

Situația din Soroca este unică datorită specificului său multietnic care se menține, iar comunitățile de moldoveni, ruși, evrei și romi s-au adaptat și au găsit căi de comunicare și interacțiune într-un mod pașnic timp de mai multe decenii.

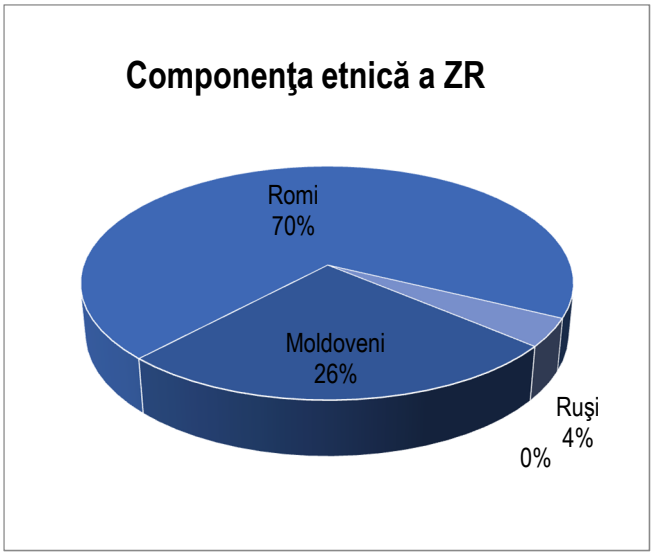
Fig. 16 Artur Cerari, baronul comunității rome din Soroca și o femeie romă în gospodăria sa. (sursa foto: Vadim Șterbate, fotograf, jurnalist)

3.2. Sfera socială

3.2.1 Structura populației

Efectuând un studiu aparte în ceea ce privește numărul de locuitori și componența etnică în zona de revitalizare a orașului Soroca, observăm următoarele: din nr. total de locuitori în sectorul „Dealul Romilor" și părțile cuprinse din sectoarele alăturate avem 3630 locuitori, dintre care 2546 sunt de origine romă, 143 de origine rusă și 941 sunt moldoveni. Astfel, populația majoritară de etnie romă determină specificul acestei zone.

Totodată putem menționa faptul că în zona dată se observă cea mai mare creștere a numărului de persoane peste 65 ani – 2263 persoane, generația tânără fiind în descreștere. Aceste cifre sunt legate și de fenomenul migrației, când populația aptă de muncă este plecată peste hotare, iar în oraș rămân bunei și copiii. Astfel de schimbări conduc la aprofundarea fenomenelor sociale negative. Serviciile și spațiul urban nu mai sunt adaptate nevoilor utilizatorilor. Persoanele în vârstă și copiii sunt deosebit de vulnerabili la excluziune și sărăcie.

Necesități:

Copiii, tinerii care locuiesc și studiază în zonă au nevoie de acces la instituțiile educaționale, unica grădiniță din zonă fiind supra-aglomerată, cu un număr mare de solicitări nesatisfăcute (incl. din partea familiilor de romi) din cauza insuficienței de locuri. De asemenea, se simte o necesitate acută de activități pentru această categorie, precum și pentru persoanele în etate.

La fel, este nevoie de renovarea și adaptarea infrastructurii (drumuri, trotuare, pasaje pietonale, iluminat stradal) pentru toate categoriile populației.

Potențial:

În zonă există fosta grădiniță nr. 4 care odată renovată ar putea satisface necesitățile de școlarizare printre rândurile romilor și a celorlalte etnii. De asemenea, pe teritoriul acestei grădinițe pot fi amenajate spații de recreere și terenuri de joacă și sport pentru copii și tineri.

Printre persoanele de etnie romă sunt multe femei și persoane în etate care stau acasă. De fapt, acesta este un potențial uman important și această categorie de cetățeni poate fi implicată în diverse activități comunitare, motivându-i să devină cetățeni activi.

3.2.1. Sărăcia

Nu toți romii din Soroca reușesc să-și construiască palatul visat. Sunt și romi săraci care trăiesc la bloc, din care sărăcia se strecoară prin toate găurile.

Sărăcia este cel mai grav fenomen social negativ care apare în zona revitalizării. Caracteristic pentru zona dată este anume cel mai mare număr de persoane care beneficiază de prestații sociale – 332 persoane ceea ce constituie 22.5% din numărul total de persoane pe întregul oraș care beneficiază de ajutoare sociale – 90% fiind persoanele de etnie romă. Problema sărăciei este strâns legată de alte probleme sociale, cum ar fi nivel scăzut al pregătirii profesionale care duce la dificultăți în angajarea în câmpul muncii, și respectiv rata mare a șomajului. Toate acestea produc dependența de ajutoarele sociale și menținerea așa numitei „capcane a sărăciei" (poverty trap).

Necesități:

Fig. 17, 18 Blocuri de locuit din Zona de Revitalizare (sursa: vizite de teren, septembrie 2018).

Persoanele expuse riscului de sărăcie necesită sprijin special, multidirecțional. În primul rând, populația romă are nevoie de cursuri de pregătire profesională pentru sporirea posibilității de angajare în câmpul muncii. De asemenea, se cer noi locuri de muncă, intensificarea activității economice pentru ca familiile din zona de revitalizare să aibă un venit stabil.

Potențial:

În Zona de Revitalizarea activează Colegiul Agricol, este amplasat Gimnaziul „D. Matcovschi" care ar putea oferi cursuri/spațiu pentru cursuri de pregătire profesională.

ONG-ul local „Dacia" deja are experiență în lucru cu comunitatea romă și cu un suport suplimentar s-ar putea crea noi proiecte/programe de pregătire profesională și integrare socială.

Pot fi create programe de investiții economice/întreprinderi sociale, care ar reieși din activitățile tradiționale, specifice comunității rome.

3.2.2. Șomajul

Problemele sociale ale sărăciei sunt strâns legate de problema șomajului în rândul locuitorilor din zona revitalizării. Orașul Soroca se caracterizează printr-un nivel relativ scăzut al șomajului (în jur de 1.3% din totalul locuitorilor). Rata șomajului a scăzut în ultimii ani, ceea ce ar trebui asociat tendințelor la nivel național. Zona de revitalizare este afectată inegal de problema șomajului, din 355 de șomeri înregistrați pe oraș la AOFM, 145 de șomeri sunt de origine romă care locuiesc în zona de revitalizare. Șomajul mai este cauzat și de prejudecăți și stereotipuri, unii angajatori refuzând să angajeze muncitori de etnie romă, motivând că nu ar avea studii, sau chiar nemotivându-și decizia. Astfel, romii întâmpină dificultăți la angajare. La fel, trebuie menționat că din specificul culturii rome, nu toate locurile de muncă corespund valorilor comunității, unele servicii fiind considerate nepotrivite romilor.

Un alt specific ține de femeile rome. De obicei, femeile se căsătoresc tinere (de cele mai dese ori neabsolvind școala) și stau acasă pentru a îngriji de casă și copii. Nu este obișnuit ca femeile să fie angajate la muncă. Aceste tradiții se schimbă încet, femeile care migrează își găsesc o slujbă, dar printre cei rămași sunt foarte puține cazuri când femeile rome sunt angajate.

Pe parcursul întregului an, Dealul Romilor este copleșit de liniște. Romii sunt plecați la câștig peste hotarele țării, găsindu-și piața lor de desfacere. În Dealul Romilor se aud numai bătrânii, paznicii și glasuri zglobii de copii. Dealul care cândva răsuna de muzica ciocanului și nicovalei, astăzi este cuprins de amorțeală.

Necesități:

Locuitorii din zona de revitalizare au nevoie de suport complex pentru a se încadra în câmpul muncii: școlarizarea adulților, consolidarea capacităților profesionale, cu o abordare specială femeilor și bărbaților, reieșind din particularitățile lor culturale.

O abordare specială necesită persoanele implicate în migrație. Aceștia sunt mai greu de întors căci este dificil de asigurat același nivel de câștig ca peste hotare. Pentru această categorie este necesară susținerea inițiativelor antreprenoriale și oferirea posibilității de practicare a muncilor specifice romilor (de ex. comerțul), precum și familiarizarea investitorilor cu toate regulamentele legale (autorizații, impozite, etc.).

Potențial:

S-ar putea crea condiții pentru dezvoltarea turismului, unde bărbații și femeile rome ar putea avea un câștig din activitățile lor tradiționale (gătit, ghicit, fierărie, etc), să fie create locuri de muncă care să corespundă valorilor culturii rome și să permită atât bărbaților, cât și femeilor să muncească.

De asemenea, s-ar putea deschide cursuri de instruire pentru lucrul la computer sau alte specialități care sunt necesare în or. Soroca pentru ca populația din zona de revitalizare să aibă șanse sporite de angajare. În cadrul discuțiilor cu comunitatea romă s-au propus astfel de sfere precum: alimentația publică (bucătari, ospătari), servicii de reparație (electrocasnice), producere (brutărie), prelucrare a cerealelor (hrișcă).

Ar putea fi constituit un serviciu de consultanță pentru persoanele care doresc să-și deschidă o afacere.

3.2.3. Școlarizarea

O problemă importantă în partea din deal este frecventarea neregulată de către populația romă a grădinițelor și școlilor. Copiii romi nu au obișnuința de a merge la școală, încep, însă abandonează foarte des. Mai mult, părinții acestora la fel au cunoștințe reduse și deseori nu pot să-și ajute copiii cu temele școlare. Toate acestea duc și la rezultate educaționale foarte scăzute. Din 281 copii frecventează școala doar 100 dintre care regulat – 75, neregulat – 3, iar plecați definitiv – 16.

De asemenea o altă problemă este insuficiența locurilor în grădinițe. În acest an de studii, au fost doritori din familiile rome de a da copiii la grădiniță, însă locuri nu mai sunt, căci actuala grădiniță e foarte mică. Familiile respective nu au dorit să meargă la altă instituție din cauza amplasării îndepărtate.

Necesități:

Sprijinul pentru copii neșcolarizați, ar trebui să includă, în primul rând, sporirea posibilității de a putea frecventa grădinița și școala, pentru a spori oportunitățile de angajare. Activitățile de sprijinire ale copiilor, inclusiv prin organizarea timpului liber, vor contribui, în mod semnificativ la reducerea nivelului scăzut de cunoaștere, având în plus un impact pozitiv asupra perspectivelor de viață ale copiilor înșiși.

Potențial:

Instituțiile educaționale situate în zona de revitalizare au deja o ofertă largă pentru copii, inclusiv sub formă de activități extra – curriculare. Extinderea acestei activități și adaptarea acesteia la nevoile specifice reprezintă o sarcină importantă în procesul de revitalizare.

Susținerea activităților de promovare a școlarizării printre copii și părinți ar avea un efect pozitiv de lungă durată (de ex. proiectul ONG-ului „Dacia").

Un potențial enorm îl deține fosta grădiniță nr. 4, astăzi abandonată.

Fig. 19 Grădinița nr. 4, abandonată, ruinată. (sursa: vizite de teren, noiembrie 2018).

Aici ar putea fi reconstruită grădiniță cu organizarea unor funcții suplimentare, de ex: școală serală, activități extra-curriculare, spații publice, ș.a.

3.2.4. Securitatea rutieră

O problemă destul de importantă în zona de revitalizare a mun. Soroca este siguranța redusă a pietonilor. În multe părți ale zonei, în special în preajma instituțiilor educaționale, nu există trotuare, treceri pietonale, iar cele existente sunt în stare tehnică precară.

Necesități:

Este absolut necesară asigurarea securității pietonilor, în special a copiilor și bătrânilor pentru traversarea drumurilor, precum și deplasarea în siguranță pe trotuare și zone rezervate pietonilor.

Potențial:

Îmbunătățirea siguranței poate fi realizată prin investiții în domeniul reparării și extinderii rețelei de trotuare și piste pentru bicicliști. În plus este, este important să se sporească siguranța pe străzi și punctele de trecere a pietonilor, de exemplu prin iluminare stradală pe timp de noapte.

3.3.Sfera economică

Cele mai importante probleme economice ale zonei de revitalizare din orașul Soroca includ activitatea economică redusă, lipsa magazinelor locale, lipsa unei piețe agricole. Există doar două gherete mici care comercializează produse alimentare de bază. Aceste gherete nu sunt în măsură să depășească concurența marcheturilor. În percepția socială, ele pot fi, de asemenea, tratate ca neatractive datorită prețurilor mai ridicate și unui asortiment scăzut de produse. Astfel, majoritatea locuitorilor din zonă sunt nevoiți să-și facă cumpărăturile la piața din centrul orașului. De asemenea, activitatea de producere este limitată. În zonă activând doar o moară care lucrează sezonier. Altă activitate economică este o spălătorie auto, care activează neregulat.

Necesități:

Locuitorii din zonă au nevoie de o diversificare ofertei în magazinele locale. Este necesară amenajarea unei piețe agricole ca un punct important pe harta comercială a zonei de revitalizare ce ar răspunde nevoilor oamenilor de a face cumpărături zilnice.

Se simte nevoia de a susține inițiativele antreprenoriale locale, căci romii au spiritul de comerț. Acesta ar permite intensificarea activității economice și ar produce locuri de muncă.

Fig. 20 Unul dintre cele 2 magazine deschise în zonă (sursa : vizită de teren, iulie 2018).

Potențial:

O piață agricolă sau un târg săptămânal pot fi amenajate la intersecția străzilor V. Stroescu și Calea Bălțului.

Aceasta ar răspunde necesităților locuitorilor și ar aduce activitate economică.

De asemenea, un mare potențial îl dețin fostele întreprinderi care astăzi nu mai activează. De exemplu, spațiul fostei fabrici de vin cu clădiri din sec. XIX care astăzi este proprietate privată. Reabilitarea acesteia poate atrage noi investiții care ar putea contribui la dezvoltarea zonei. Alte afaceri precum fosta fabrică de prelucrare a hrișcăi, o brutărie, o cafenea aparțin romilor sunt astăzi închise. Reabilitarea acestora și susținerea la etapa inițială de dezvoltare ar putea anima economia sectorului dat.

Ar putea fi instituit un serviciu de consultanță pentru persoanele care doresc să-și deschidă o afacere locală.

Fig.21 Clădire din sec. XIX de pe teritoriul fostei fabrici de vin din Soroca.
(Sursa: vizita de teren, septembrie 2018)

Fig. 22 O fostă cafenea, astăzi închisă.
(Sursa: vizita de teren, noiembrie 2018)

3.4.Sfera de mediu

3.4.1. Evacuarea deșeurilor

În analiza aprofundată a zonei de revitalizare sunt prezentate probleme ce țin de prezența gunoiștilor autorizate și neautorizate. În sectorul „Dealul Romilor" numărul de gunoiști neautorizate – 6, este mai mare decât cele autorizate – 2. Iar pe lângă aceasta sunt un șir de gunoiști mai mici în diverse locuri, care la fel nu sunt evacuate.

Fig. 23 Gunoiște improvizată pe teritoriul grădiniței abandonate (Sursa: vizită de teren, iulie 2018)

Necesități:

Pentru asigurarea sănătății locatarilor din zona de revitalizare este nevoie asigurarea curățeniei străzilor, instalarea tomberoanelor, evacuării regulate a gunoiului.

De asemenea se simte o nevoie stringentă de sensibilizare, campanii de conștientizare a problemelor de mediu și efectul acestora.

Potențial:

Problema gunoiștilor neautorizate poate fi eliminată prin amplasarea tomberoanelor/stațiilor pentru gunoiul menajer.

De asemenea, prin instituțiile educaționale din zonă (grădinița, gimnaziul, colegiul) poate fi învățată și promovată colectarea deșeurilor, efectele deșeurilor și metode cum poate fi diminuată producerea gunoiului și respectiv, amplasarea tomberoanelor speciale pentru diferite tipuri de gunoi.

3.4.2. Poluarea aerului

> ***„Această gunoiște e ca o bombă cu acțiune lentă."***
>
> *(Ion, locatar din ZR, despre gunoiștea de lângă grădiniță).*

În oraș nu există un sistem de monitorizare a calității aerului, însă din studiul efectuat putem menționa că în această zonă sunt multe case la sol unde ca agent termic servește lemnul și cărbunele, astfel există o probabilitate mare de creștere a emisiilor de carbon**.** Emisiile de carbon, care rezultă în principal din utilizarea surselor de căldură necorespunzătoare, conduc la consecințe negative semnificative asupra sănătății.

Gunoiștile improvizate/neautorizate, de unde gunoiul nu este evacuat, creează substanțe nocive care sunt eliminate în sol și în aer. În perioada caldă a anului, mirosul de lângă aceste gunoiști devine insuportabil, creând probleme locatarilor din preajmă.

De asemenea, calitatea aerului este afectată de transportul auto, deoarece strada principală a zonei (str. Vasile Stroescu) este utilizată de transportul de divers tonaj care traversează orașul pentru a ajunge în alte localități din nordul republicii.

Trebuie menționat faptul că în această zonă, suprafața spațiilor verzi este redusă, însă acestea ar putea capta substanțele nocive din aer.

Necesități:

Pentru asigurarea sănătății locuitorilor, este nevoie de o monitorizare constantă a calității aerului și realizare măsurilor de protecție a mediului, cum ar fi evacuarea deșeurilor, înlocuirea dispozitivelor de încălzire cu sobe prin gazificarea tuturor locuințelor și instalarea sistemelor autonome de încălzire cu gaze naturale, interzicerea mașinilor de mare tonaj să traverseze orașul, mărirea spațiilor verzi.

Potențial:

Orașul deja are o rețea extinsă de gazificare, iar cu un oarecare suport, locatarii și-ar putea înlocui sistemul de încălzire existent (pe cărbuni) pe cel pe gaze naturale sau lemne/peleți.

Primăria Soroca care anual oferă în calitate de ajutor material cărbuni, ar putea înlocui acestea cu lemne, peleți sau contribuție pentru gazificare.

De asemenea, s-ar putea aproba o decizie care ar interzice intrarea în oraș a mașinilor de mare tonaj sau ocolirea pe alte străzi mai puțin populate.

Zona de Revitalizare se mărginește cu o pădure care ar putea fi amenajată și ar servi drept o nouă zonă verde pentru locuitorii din zonă.

3.5. Sfera spațial – funcțională

3.5.1. Starea clădirilor

Zona de revitalizare este compusă din blocuri cu apartamente și case la sol. Blocurile în mare parte sunt clădiri vechi din anii 1960-1970, iar casele particulare au fost construite în perioade diferite (1980-2010).

Blocurile locative sunt într-o stare avansată de degradare. La nivel de oraș/zonă nu au fost întreprinse măsuri centralizate de reparație a blocurilor locative, deja locatarii, în mod individual și-au reparat propriile apartamente. Există blocuri locative, locuite preponderent de populația romă care nu sunt conectate la rețeaua de apă și canalizare, locatarii descurcându-se cu propriile forțe.

Fig. 24 Acest bloc nu are aprovizionare cu apă și canalizare (Sursa: vizită de teren, iulie 2018).

Fig. 25 Bloc de locuit, cunoscut sub numele de „Șanhai" din cauza populației sărace care locuiește aici, preponderent de etnie romă (sursa: vizită de teren, iulie 2018).

O caracteristică specifică Dealului Romilor, care intră în Zona de Revitalizare, sunt casele particulare de dimensiuni impunătoare, numite și „palate”. Aceste case imense sunt o manifestare a particularităților culturale ale romilor, aceștia considerând un prestigiu să ai o casă mare. Casele romilor au devenit o carte de vizită a Sorocii. Însă, de cele mai dese ori, aceste case nu sunt finisate din motive financiare. În perioada rece a anului familiile stau în 1-2 camere încălzite, iar restul casei nu se încălzește din cauză că este foarte scump. O altă explicație pentru aceste case imense nefinisate este eschivarea de la plata impozitelor (taxele pentru o casă atât de mare, dată în exploatare și înregistrată la cadastru ar ajunge la câteva mii de lei pe an).

Fig. 26, 27 Case nefinisate, ce aparțin romilor (sursa foto: vizite de teren, septembrie 2018)

Fig. 28 Casa unei familii de romi din Zona de Revitalizare (sursa: https://zik.ua/news/2016/05/24/po_toy_bik_dnistra_soroka__tsyganska_stolytsya_701865)

Necesități:

În Zona de Revitalizare sunt blocuri de locuit cu statut de proprietate privată în stare precară care au nevoie urgent de renovații. Locatarii nu au surse proprii pentru reparație de aceea au nevoie de susținere din afară (de la autoritățile locale, centrale, agenți economici, etc) pentru a-și asigura minimul de condiții de trai (apă, canalizare, încălzire).

Potențial:

Clădirile existente pot fi renovate din granturi publice sau internaționale sau locuitorii ar putea fi susținuți pentru asigurarea condițiilor decente de trai: apă, canalizare, încălzire, după care să fie stimulate investițiile în eficiența energetică a clădirilor.

Casele romilor au un potențial turistic enorm. Dealul Romilor este deja cunoscut, iar dezvoltarea unor itinerare turistice în această zonă, deschiderea unor restaurante/pensiuni/hosteluri ar aduce beneficii economice întregii zone.

3.5.2. Spații publice

În zona de revitalizare practic nu există spații publice, iar unicul teren care aparține municipalității (pe lângă fosta grădiniță) este abandonat.

Curțile blocurilor de locuit sunt spații semi-private, care servesc locatarilor, însă de cele mai dese ori nu sunt amenajate sau sunt folosite ca parcare.

Fig. 29 Spații din fața blocurilor de locuit (sursa: vizită de teren, septembrie 2018).

Pentru plimbări sau recreere sunt folosite ogrăzile și terenurile sportive ale instituțiilor de învățământ (Gimnaziul „D. Matcovschi sau Colegiul Agricol). Însă, administrația acestor instituții se plâng că persoanele care vin nu păstrează curățenia sau distrug mobilierul stradal sau alte bunuri.

În Zona de Revitalizare se poate observa și o segregare a utilizării spațiilor publice. Unele spații fiind mai mult folosite de locuitori de etnie romă (de ex. Pitaciok).

Fig. 30 „Pitaciok” – așa se numește spațiul central al comunității rome, unde se întâlnesc (de obicei, doar bărbații) pentru a discuta/rezolva problemele din comunitate (sursa: Diana Erhan, fotografă, 2015).

Necesități:

Se simte o nevoie acută de spații publice inclusive amenajate pentru locuitorii din zona de revitalizare.

Potențial:

Spațiile existente din curțile blocurilor sunt destul de mari și ar putea fi amenajate pentru locuitori și luate la întreținerea primăriei.

Spațiul de comunicare al romilor „Pitaciok” ar putea fi amenajat pentru ai oferi un aspect mai plăcut și mai sigur.

3.5.3. Zonele de verdeață și de agrement

Zonele verzi și zonele pentru recreere sunt de o importanță foarte mare pentru locuitorii orașului Soroca. Spațiile de agrement cum ar fi parcurile din oraș, locurile de joacă pentru copii îndeplinesc multe nevoi ale comunității locale, îndeplinind funcții de mediu, și contribuie la îmbunătățirea calității aerului și apei. În zona de revitalizare a municipiului Soroca nu există zone de agrement, decât terenul Colegiului Agricol și terenul sportiv din curtea gimnaziului „Dumitru Matcovschi" unde atât tinerii și mamele tinere cu copii cât și celelalte categorii de vârste își petrec timpul liber, efectuând plimbări și alte genuri de distracții. Aici ar trebui să menționăm că problema expusă de către locuitorii zonei este insuficiența locurilor de agrement în raport cu media pe oraș. După datele din PUG, zonelor Dealul Romilor și Hidroinpex, care fac parte din Zona de Revitalizare, le revin cele mai mici suprafețe de zone verzi din oraș – 0,08 ha/1000 loc și respectiv 0,09, comparativ cu media pe oraș de 0,94 ha/1000 loc.

Necesități:

Ca parte a procesului de modernizare, zonele verzi și facilitățile sportive existente ar trebui ar trebui să fie adaptate standardelor contemporane, iar oferta ar trebui completată cu noi atracții. Creșterea ofertei de agrement ar trebui să servească diferite grupuri sociale, inclusiv celor excluși, de exemplu, bătrânii și copiii, mamele tinere.

Potențial:

Terenurile Colegiului Agricol ocupă o parte din zona de revitalizare și ar putea suplini o parte din necesitățile locale pentru spații verzi și de agrement. Administrația Colegiului este deschisă spre cooperare în acest sens.

De asemenea sunt două terenuri private (în fața blocului „Șanhai" și vizavi de Gimnaziul „D. Matcovschi") care print-un parteneriat public-privat ar putea fi amenajat și utilizat în folosul comunității locale.

Fig. 31
Teren privat abandonat, cu potențial de revitalizare.
(sursa: vizită de teren, septembrie 2018)

3.5.4. Accesul la servicii publice

Zona de revitalizare a municipiului Soroca se caracterizează printr-un acces dificil la cele mai importante servicii publice. Aici nu există instituții publice medicale, administrative, populația fiind nevoită să meargă în centrul orașului pentru a rezolva oarecare probleme de sănătate sau acte oficiale. În zonă sunt prezente doar 1 bibliotecă publică și 2 instituții educaționale active (Gimnaziul D. Matcovschi, grădinița nr. 7) care necesită renovări și 1 grădiniță abandonată. Gimnaziul D. Matcovshi nu are izolare termică, iar grădinița nu este conectată la gaze naturale și se încălzește cu electricitate, ceea ce este foarte costisitor. Doar o parte din grădiniță este utilizată, din cauza că nu au fost renovate toate spațiile existente; lipsește terenul de joacă pentru copii, fiind folosit un teren improvizat din apropiere, ceea ce într-un final creează insuficiența capacității grădiniței și noi copii nu pot fi primiți.

Necesități:

În zona de revitalizare este necesară creșterea capacității în instituțiile educaționale. Astfel, se cere îmbunătățirea condițiilor în grădinița ce operează (nr. 7) și renovarea grădiniței abandonate (nr. 4).

De asemenea, locuitorii au nevoie de susținere pentru a accesa serviciile publice prin îmbunătățirea circulației rutiere pentru a ajunge mai ușor la destinație.

Potențial:

În grădinița operațională ar putea fi renovate spațiile nefuncționale, conectată la sursa de gaze naturale și lărgită capacitatea de primire a copiilor.

De asemenea, un potențial enorm îl deține grădinița nr. 4 abandonată, care odată renovată ar suplini cererea de locuri de educație timpurie și ar crea locuri de muncă în zona de revitalizare.

Fig. 32 Unica grădiniță din zonă și terenul improvizat, într-o curte privată; Fig. 33 Spațiu din grădiniță, neutilizat din lipsă de surse financiare (sursa: vizită de teren, septembrie 2018).

Fig. 34 Din cauza spațiului disponibil limitat, copiii se ocupă, mănâncă și dorm în aceeași sală (sursa: vizită de teren, noiembrie 2018).

3.6.Sfera tehnică

3.6.1. Infrastructura rutieră și pietonală

Zona de revitalizare este amplasată în zona de deal a orașului, cu drumuri republicane ce conectează cu alte orașe din nordul țării. Doar artera republicană a fost renovată, celelalte drumuri adiacente din zonă și din curțile blocurilor sunt în stare degradată. Trotuarele sunt într-o stare proastă, fapt ce creează multe incomodități pentru pietoni și afectează siguranța lor la trafic. Pistele pentru bicicliști lipsesc. Parcările sunt neorganizate atât pe marginea drumurilor, cât și în curțile blocurilor.

Din cauza drumurilor rele, rutele de transport public evită pe timp nefavorabil să circule pe unele drumuri, creând dificultăți de deplasare.

Necesități:

Este necesară reparația drumurilor adiacente, organizarea traficului și al parcărilor. Este prioritară asigurarea securității pietonilor prin amenajarea trotuarelor. Pistele pentru bicicliști ar suplini necesitățile de mobilitate urbană.

Locuitorii zonei au nevoie de asigurarea calității transportului public (cu orar stabil, rezilient la condițiile vremii).

Potențial:

Investițiile în infrastructura publică (drumuri, trotuare, piste pentru bicicliști) vor contribui direct la îmbunătățirea calității vieții în zona de revitalizare, care astfel ar deveni una atractivă pentru locuit și petrecerea timpului.

Fig. 35 Stație de așteptare a transportului din strada Vasile Stroescu – principala arteră a zonei de revitalizare (sursa foto: vizită de teren, noiembrie 2018).

3.6.2. Iluminat stradal

În zona de revitalizare există iluminat public doar pe străzile principale: Vasile Stroescu și Cale Bălțului. Pe celelalte străzi, stradele, curțile blocului iluminatul lipsește, ceea ce creează nesiguranță, disconfort și situații de risc.

Necesități:

Pentru asigurarea siguranței și confortului locuitorilor este necesară instalarea iluminatului stradal pe toate străzile din zona de revitalizare.

Potențial:

În zona de revitalizare ar putea fi lansat un proiect-model de instalarea a iluminatului smart care ar avea efect multiplu: de testare a tehnologiei, de economisire a energiei și desigur siguranța locuitorilor.

3.6.3. Infrastructura edilitară (electricitate, gaze naturale, apă, canalizare)

În zona de revitalizare este extinsă rețeaua electrică, practic toate casele de locuit și instituții sunt conectate. Însă există puține cazuri din lipsa de surse financiare și neachitarea facturilor, apartamentele au fost deconectate.

Rețeaua de gaze naturale este mai puțin dezvoltată fiindcă necesită investiții și din partea utilizatorilor. Doar aproximativ 25% din casele particulare sunt conectate, celelalte folosesc lemnele sau cărbunele pentru încălzire, ceea ce afectează mediul înconjurător. Nici grădinița din zonă nu este conectată la gaze naturale, încălzirea fiind cu electricitate, ceea ce este foarte costisitor pentru instituție.

Încălzirea centralizată lipsește atât în zona de revitalizare, cât și în întreg orașul Soroca. Unele apartamente la bloc sunt conectate și se încălzesc cu gaze naturale, pe când celelalte au sobe improvizate direct în apartament, ceea ce creează situații de risc de incendiu sau deces de la monoxizi de carbon.

Rețeaua de canalizare este numai pe străzile centrale ca Vasile Stroiescu și Calea Bălțului, respectiv instituțiile și blocurile de locuit din preajmă sunt conectate la rețeaua de canalizare ceea ce nu putem spune despre casele de locuit care au canalizații proprii pe lângă case care creează incomodități și afectează solul și apele freatice, chiar dacă sunt evacuate lunar. Sunt cazuri de neachitare și debranșare de la apeduct (de cele mai dese ori familiile rome care nu au surse de existență stabile). Din lipsă de apă și canalizare, unele familii nu-și pot asigura igiena personală, își pun în pericol sănătatea și sunt stigmatizați de societate.

Necesități:

Locuitorii zonei au nevoie de asigurarea unui minim de trai decent și sigur prin alimentarea cu apă, canalizare, o sursă sigură de încălzire.

Potențial:

Pentru asigurarea igienei personale ar putea fi organizată o baie publică și o spălătorie de rufe (ceea ce ar putea fi și afaceri locale). De asemenea, extinderea rețelei de apă, canalizare și gaze naturale în zona de revitalizare este posibilă din surse locale și internaționale.

IV. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE A ZONEI DE REVITALIZARE

4.1. Viziunea de dezvoltare a Zonei de Revitalizare

La începutul anului 2022, în urma implementării PRU, în zona de revitalizare „Dealul Romilor" din mun. Soroca, localnicii simt îmbunătățirea calității vieții în zona în care trăiesc.

Populația de etnie romă deține capacități profesionale în domeniul alimentației publice, prestării serviciilor și turismului, ceea ce contribuie la angajarea în câmpul muncii și diminuarea dependenței de ajutoarele sociale. Copiii din familiile rome frecventează regulat instituțiile educaționale.

În zonă sunt amenajate spații publice inclusive ce răspund necesităților de comunicare, socializare, recreere și contribuie la incluziunea socială a romilor.

Zona are un aspect plăcut, deține o infrastructură edilitară dezvoltată și este considerată o zonă atractivă atât de localnici, cât și de vizitatorii străini.

4.2. Obiectivele de dezvoltare a Zonei de Revitalizare

Pentru a realiza viziunea de dezvoltare a Zonei de Revitalizare este nevoie de a atinge niște scopuri și obiective. Astfel, pentru revitalizarea zonei selectate din mun. Soroca, sunt stabilite următoarele obiective strategice:

	Obiective strategic	Scopuri specifice
1	Sporirea nivelului de trai, a incluziunii sociale și oportunităților de dezvoltare a tuturor grupurilor sociale	**A.** Promovarea incluziunii sociale a romilor și diminuarea stereotipurilor **B.** Susținerea copiilor romi în procesul de școlarizare **C.** Diminuarea sărăciei extreme printre cetățenii de etnie romă
2	Îmbunătățirea calității spațiilor publice pentru stimularea interacțiunilor sociale, comunicării și agrementului	**A.** Amenajarea spațiilor publice inclusive **B.** Sensibilizare locuitorilor cu privire la problemele de mediu **C.** Asigurarea securității și calității infrastructurii rutiere și pietonale
3	Intensificarea activității economice prin valorificarea potențialului local	**A.** Crearea noilor locuri de muncă **B.** Susținerea inițiativelor antreprenoriale locale **C.** Asigurarea șanselor de pregătire profesională pentru romii apți de muncă

V. PROIECTE PENTRU ZONA DE REVITALIZARE. FIȘE CONCEPTUALE

A. Proiecte de bază

Nr proiectului	1
Titlul proiectului	**Reparația capitală a grădiniței de copii nr. 4 din mun. Soroca**
Obiective și scopuri	1A, 1B, 3A
Localizarea	Zona de Revitalizare „Dealul Romilor”
Instituția responsabilă	Primăria mun. Soroca
Grupurile țintă	Copii de vârstă preșcolară, inclusiv copiii romi; Locuitorii din zonă din toată partea de deal al mun. Soroca;
Descrierea proiectului	Proiectul vizează renovarea completă a grădiniței abandonate și asigurarea unui număr suficient de locuri pentru școlarizarea copiilor din zonă și crearea noilor locuri de muncă. Proiectul prevede următoarele scopuri și acțiuni: - Revizuirea și aprobarea proiectului existent; - Demararea lucrărilor de construcție conform standardelor europene, utilizând tehnologii moderne de eficiență energetică ; - Noua clădire prevede spații suficiente pentru petrecerea activităților pe diferite domenii, bucătărie dotată cu utilaj modern, sală festivă amenajată cu mobilier și tehnică performantă pentru petrecerea activităților culturale. - Spațiul aferent clădirii va fi amenajat cu utilaj sportiv și terenuri de joacă pentru copii de vârstă preșcolară. - O parte din terenul clădirii va fi amenajat drept spațiu public deschis pentru toți locuitorii zonei.
Cost estimativ	10 mln lei
Sursa de finanțare	Primăria mun. Soroca; Finanțatori externi.
Rezultate estimate	Sporirea numărului de locuri suficiente pentru copii romi în instituțiile preșcolare; Diminuarea ratei absenteismului și abandonului școlar; Participarea copiilor de toate etniile în activitățile curriculare și extra-curriculare; Noi locuri de muncă; Spații publice inclusive pentru recreere
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Grădiniță renovată și funcțională; numărul de copii ce frecventează stabil grădinița (incl. copiii romi); numărul de locuri de muncă suplinite.

Nr proiectului	**2**
Titlul proiectului	**Elaborarea și desfășurarea cursurilor de pregătire profesională în domeniul alimentației publice, prestării serviciilor și turismului**
Scop și obiective	1A, 1C, 3A, 3C,
Localizarea	Zona de Revitalizare a mun. Soroca.
Instituția responsabilă	Primăria mun. Soroca; Centrul pentru tineret DACIA.
Grupurile țintă	Femei și bărbați de origine romă, de vârsta 18-50 ani, locuitorii ai zonei de revitalizare
Descrierea proiectului	Acest proiect are drept scop instruirea profesională a locuitorilor de origine romă, în domeniile de interes sporit: alimentație publică, servicii de reparație, ospitalitate. În urma instruirilor profesionale romii vor avea șanse mai mari de a obține un loc de muncă, să acumuleze experiență profesională, ceea ce le va permite să se întrețină pe sine și familiile lor. Vor fi elaborate programe pe domenii în cooperare cu instituțiile operante în oraș. Cursurile se vor desfășura la ore comode, în spațiile instituțiilor partenere, la un preț accesibil pentru candidații interesați.
Cost estimativ	1 mln. lei
Sursa de finanțare	Primăria mun. Soroca; Fundația „Polish aid”; Finanțatori externi
Rezultate estimate	Cetățeni de origine romă instruiți ce dețin capacități profesionale suficiente pentru a fi acceptați la muncă; micșorarea numărului de șomeri; diminuarea sărăciei.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul de persoane care au finisat cursurile de pregătire profesională.

Nr proiectului	**3**
Titlul proiectului	**Desfășurarea anuală a „Festivalului Romilor” în zona de revitalizare**
Scop și obiective	1A, 2A, 3A, 3B
Localizarea	Zona de Revitalizare „Dealul Romilor”
Instituția responsabilă	Primăria mun. Soroca; Consiliul raional Soroca; ONG „BAREROM”
Grupurile țintă	Locuitorii de etnie romă din mun. Soroca; Locuitorii de etnie romă din Republica Moldova; Locuitorii mun. Soroca
Descrierea proiectului	„Festivalul romilor” va fi organizat în jurul zilei de 8 aprilie când se marchează Ziua Internațională a Romilor. În cadrul festivalului vor fi organizate diverse activități pentru a prezenta și promova tradițiile și cultura romilor (dansuri, cântece, expoziție de fotografii, excursii, bucate tradiționale, etc.). În organizarea și desfășurarea festivalului va participa activ comunitatea romă. Acesta este o posibilitate atât de promovare a Zonei de Revitalizare, cât și a întregii comunități rome atât pe plan local cât și internațional. Acest festival va spori vizibilitatea comunității rome și va contribui la dezvoltarea turismului local.
Cost estimativ	100 mii lei
Sursa de finanțare	Primăria mun. Soroca; Consiliul Raional Soroca; Fundația „Polish adid”; ONG „BAREROM”; Agenți economici; Potențiali finanțatori.
Rezultate estimate	Promovarea culturii și tradițiilor specifice cetățenilor de etnie romă; diminuarea stereotipurilor negative față de romi și sporirea incluziunii sociale; dezvoltarea și promovarea turismului.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Două ediții desfășurate a festivalului (2020, 2021); numărul de participanți la festival (din oraș/țară/din afara țării); numărul de cetățeni romi implicați în organizare și desfășurare.

Nr proiectului	**4**
Titlul proiectului	**„Oaza tinereții” – amenajarea lacului de pe teritoriul Colegiului Tehnic Agricol**
Scop și obiective	2A, 2C, 1A
Localizarea	Zona de Revitalizare „Dealul Romilor”, spațiu public în preajma Colegiului Tehnic Agricol.
Instituția responsabilă	I.P. Colegiul Tehnic Agricol; Primăria mun. Soroca
Grupurile țintă	Studenții Colegiului Tehnic Agricol; Locuitorii din zonă; Locuitorii din parte de deal a mun. Soroca
Descrierea proiectului	Acest proiect prevede amenajarea unui spațiu public de recreere și comunicare care la moment lipsește. În urma realizării proiectului lacul va fi curățat și amenajat cu un foișoare în mijlocul lacului, iar spațiul aferent va fi iluminat pe timp de noapte, locuri amenajate cu bănci pentru odihnă și petrecerea timpului liber. Dotarea cu pomi, flori, urne pentru a servi exemplu de îngrijire a mediului. Acest spațiu nou va suplini necesitățile studenților și a localnicilor și va contribui la interacțiune diverse grupuri de utilizatori de vârste și etnii diferite.
Cost estimativ	4 mln lei.
Sursa de finanțare	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova; Finanțatori externi.
Rezultate estimate	Lac și spațiul aferent amenajat; creșterea atractivității zonei; extinderea spațiilor verzi; relații sociale pozitive între diverse grupuri de utilizatori.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Spațiu public amenajat conform scopurilor propuse; numărul de utilizatori de diverse categorii (sex, vârstă, etnie, loc de reședință).

Nr proiectului	**5**
Titlul proiectului	**Amenajarea spațiului public de la intersecția străzilor Vasile Stroiescu și Calea Bălțului**
Scop și obiective	2A, 2B, 2C, 1A
Localizarea	Zona de Revitalizare „Dealul Romilor”, așa numitul „Petaciok”.
Instituția responsabilă	Primăria mun. Soroca; ONG „BAREROM”.
Grupurile țintă	Locuitorii de origine romă din zonă; Locuitorii din partea de deal a mun. Soroca
Descrierea proiectului	Acest proiect vizează spațiul „Petaciok” – un loc cunoscut și important pentru comunitatea romă. Amenajarea acestui spațiu împreună și după viziunea comunității va contribui la sporirea confortului, securității și atractivității zonei de revitalizare, precum și a comunicării în comunitate și cu alți locuitorii ai orașului Soroca. Aici urmează a fi instalat mobilier urban, iluminat stradal, stație de oprire a transportului public, ș.a.
Cost estimativ	3 mln. lei.
Sursa de finanțare	Primăria mun. Soroca; Fundația „Polish aid”; Potențiali donatori.
Rezultate estimate	Spațiu public amenajat, cu un aspect plăcut și sigur; două stații de oprire a transportului amenajate; interacțiune pozitivă între diverse grupuri de utilizatori.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Spațiu public amenajat conform scopurilor propuse; numărul de utilizatori.

Nr proiectului	**6**
Titlul proiectului	**Campanie de sensibilizare și organizare a managementului deșeurilor**
Scop și obiective	2B, 1A
Localizarea	Zona de Revitalizare „Dealul Romilor”.
Instituția responsabilă	Primăria Mun. Soroca; Direcția Gospodăriei Locativ Comunale Soroca
Grupurile țintă	Locuitorii din zona de revitalizare; Locuitorii din partea de deal a orașului
Descrierea proiectului	Proiectul are două componente: educațională și infrastructurală. Prima componentă prevede organizarea sesiunilor de instruire în instituțiilor educaționale cu privire la deșeuri și efectele acestora, metode de reducere a gunoiului, colectarea separată, etc și desfășurarea campaniei de sensibilizare la televiziunea locală. A doua componentă include acțiuni de salubrizare pentru evacuarea gunoiului existent, amenajarea rampelor de gunoi în zona de revitalizare și organizarea evacuării regulate și eficiente a deșeurilor de către DGLC.
Cost estimativ	3 mln lei.
Sursa de finanțare	Primăria mun. Soroca; Fundația „Polish aid”; Potențiali donatori.
Rezultate estimate	Curățenie și aspect plăcut al zonei de revitalizare; rampe organizate de evacuare a deșeurilor; locuitori conștienți de efectele nocive ale deșeurilor și familiarizați cu tehnici prietenoase mediului și sănătății.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul de rampe amenajate de evacuare a deșeurilor; numărul gunoiștilor neautorizate; numărul de participanți la acțiunile de salubrizare și campaniile de informare și instruire.

Nr proiectului	**7**
Titlul proiectului	**Amenajarea unei piețe agricole în zona de revitalizare**
Scop și obiective	3A, 3B, 2A, 1A
Localizarea	Zona de revitalizare „Dealul Romilor”
Instituția responsabilă	Primăria mun. Soroca;
Grupurile țintă	Locuitorii zonei „Dealul Romilor”
Descrierea proiectului	Proiectul propune amenajarea unei piețe agricole (mai întâi săptămânale, apoi permanente) în zona de revizitare. Locuri de vânzare vor fi propuse mai întâi locuitorilor zonei și ulterior altor antreprenori din oraș.
Cost estimativ	500 000 lei
Sursa de finanțare	Primăria mun. Soroca Finanțatori externi
Rezultate estimate	Intensificarea activității economice; diversificarea ofertei comerciale; ușurarea cumpărăturilor pentru femeile din zona de revitalizare (care de obicei fac cumpărăturile în centrul orașului).
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Piața agricolă amenajată; numărul de cumpărători (săptămânal/sezonier), numărul de vânzători.

Nr proiectului	**8**
Titlul proiectului	**Amenajarea unei băi publice în zona de revitalizare**
Scop și obiective	1A, 3B, 2C
Localizarea	Zona de Revitalizare
Instituția responsabilă	Primăria Mun. Soroca; Direcția Gospodăriei Locativ Comunale Soroca
Grupurile țintă	Locuitorii din zona de revitalizare; Locuitorii din partea de deal a orașului
Descrierea proiectului	Scopul acestui proiect este de a asigura igiena personală a persoanelor social-vulnerabile care nu acces la apă și canalizare în propriile locuințe și sunt stigmatizați de societate. Astfel, se propune amenajarea unei băi publice (cu spații separate pentru femei/bărbați), funcționale la un preț minim, accesibil pentru utilizatori.
Cost estimativ	1 000 000 lei
Sursa de finanțare	Primăria mun. Soroca; Fundația „Polish aid”; Potențiali donatori.
Rezultate estimate	Locuitorii ce utilizează serviciile băii publice sunt mai sănătoși, acceptați de societate; sunt create noi locuri de muncă.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Baie publică funcțională, accesibilă; numărul de utilizatori permanenți și unici.

B. Proiecte complementare

Nr proiectului	**1**
Titlul proiectului	**Crearea Centrului Național al Romilor**
Descrierea proiectului	Comunitatea locală a romilor dorește crearea unui Centru Național al Romilor care ar include un teatru al romilor, muzeu care va prezenta tradițiile locale; un centru educațional (computer, meditații la discipline școlare, cursuri de pregătire profesională). Acest centru cu funcțiuni multiple va contribui la promovarea tradițiilor romilor, incluziunii sociale și dezvoltarea turismului. Proiectul prevede următoarele acțiuni: construcția centrului (sau amenajarea într-un imobil existent), dotarea cu echipament, angajarea și pregătirea personalului, elaborarea programului de activități.
Cost estimativ	6 mln lei.
Sursa de finanțare	Comunitatea locală a romilor; Primăria mun. Soroca; Finanțatori internaționali.

Nr proiectului	**2**
Titlul proiectului	**Renovarea infrastructurii tehnico-edilitare în zona de revitalizare**
Descrierea proiectului	Acest proiect este dedicat îmbunătățirii stării infrastructurii tehnico-edilitare în zona de revitalizare. Astfel, activitățile proiectului includ: renovarea trotuarelor de-a lungul străzii Vasile Stroiescu; renovarea străzilor adiacente străzii Vasile Stroiescu; renovarea căilor de acces și drumurilor din curțile blocurilor; amenajarea pistelor de bicicliști, amenajarea parcărilor; instalarea iluminatului stradal.
Cost estimativ	20 mln lei
Sursa de finanțare	Primăria mun. Soroca; Fundația „Polish aid”; Donatori externi.

Nr proiectului	**3**
Titlul proiectului	**Renovarea blocurilor de locuit cu 2 și 5 etaje cu populație preponderent romă**
Descrierea proiectului	Proiectul vizează renovare blocurilor de locuit unde familiile rome nu dispun de surse pentru asigurarea unui trai decent. Astfel, proiectul prevede asigurarea cu electricitate, apă, canalizare, asigurare cu sursă încălzire sigură, izolarea termică a clădirilor. Acest proiect ar îmbunătăți condițiile de trai și ar spori atractivitatea zonei.
Cost estimativ	10 mln lei.
Sursa de finanțare	Comunitatea locală a romilor; Primăria mun. Soroca; Finanțatori internaționali.

VI. CADRUL FINANCIAR, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI DE REVITALIZARE URBANĂ

6.1. Cadrul financiar al Programului de Revitalizare 2019-2021

Pentru implementarea proiectelor propuse în cadrul PRU se estimează următoarele bugete:

Tab 7. Cadrul financiar al PRU

	Surse publice			**Surse private**	**Suma**
	Proprii (municipale)	**Naționale**	**Externe (finanțarea străină)**		
Proiecte de bază	1 200 000	0	21 000 000	400 000	**22 600 000**
Proiecte complementare (estimate)	1 000 000	5 000 000	29 000 000	1 000 000	**36 000 000**
suma	**2 200 000**	**5 000 000**	**50 000 000**	**1 400 000**	**58 600 000**

6.2. Monitorizarea și evaluarea Programului de Revitalizare Urbană

Monitorizarea și evaluarea sunt aspecte foarte importante ale procesului de revitalizare. Monitorizarea este utilizată pentru a evalua eficiența acțiunilor întreprinse și sensul întregului proces de revitalizare. Evaluarea este o evaluare ciclică a realizării obiectivelor asumate. Monitorizarea și evaluarea proceselor de revitalizare sunt folosite pentru:
- îmbunătățirea continuă a calității implementării programului;
- asigurarea alocării eficiente a fondurilor publice prin verificarea logicii și consecvenței programului și a raționalității obiectivelor;
- îmbunătățirea proiectelor care nu sunt implementate în mod corespunzător - nu dau rezultatele dorite,
- îmbunătățirea eficienței punerii în aplicare – sunt identificate erorile și decise modificările necesare în modul de gestionare a revitalizării.

Având în vedere faptul că, programele acum elaborate vor servi pe o perioadă de 3 ani și sunt considerate drept programe pilot în Republica Moldova, important este, mai ales, colectarea experiențelor cu privire la modul de a implementa proiecte de succes și dacă problemele, necesitățile și potențialul au fost corect identificate și abordate.

Monitorizarea în revitalizare se compune din două elemente:

1. Monitorizarea implementării programului de revitalizare, adică monitorizarea atingerii obiectivelor programului;

2. Monitorizarea progresului în implementarea proiectelor prevăzute în program pentru fiecare proiect separat.

Persoana responsabilă de PRU din cadrul Primăriei Soroca va monitoriza implementarea proiectelor. Împreună cu echipa de lucru din primărie vor evalua progresele și atingerea scopurilor propuse și vor publica rapoarte anuale.

Monitorizarea și evaluarea se va efectua, analizând obiectivele propuse.

Tabel 8. Obiective strategice și indicatori de monitorizare

Obiective specifice	**Indicatori de monitorizare**
Obiectivul 1 Sporirea nivelului de trai, a incluziunii sociale și oportunităților de dezvoltare a tuturor grupurilor sociale	- nr. persoanelor care au beneficiat de asistență oferită în cadrul proiectelor - nr. de proiecte educaționale - nr. de persoane implicate în proiecte sociale
Obiectivul 2 Îmbunătățirea calității spațiilor publice pentru stimularea interacțiunilor sociale, comunicării și agrementului	- nr. de spații amenajate - nr. de utilizatori ai spațiilor amenajate - nr. de stații de transport public amenajate
Obiectivul 3 Intensificarea activității economice prin valorificarea potențialului local	- nr. de persoane pregătite profesional - nr. de persoane consultate - nr. de afaceri locale deschise

Evaluarea programului de revitalizare și posibilele sale modificări

Obiectivul principal al evaluării PRU este de a avea un program viabil și cu impact. Astfel, se propune evaluarea la finele fiecărui an, cu publicarea raportului de activitate de către persoana responsabilă de proces.
Dacă pe parcursul implementării vor avea loc situații și provocări semnificative, atunci la solicitarea Primarului mun. Soroca, PRU va fi revizuit și adoptat din nou de către Consiliul Municipal.
La finalizarea acestui PRU vor fi întocmite o evaluare și un raport finale care vor conține rezultatele obținute și vor trasa direcții de viitor pentru a continua dezvoltarea zonei de revitalizare.

Anexe

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL MUNICIPAL SOROCA
PRIMĂRIA

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ СОВЕТ СОРОКА
ПРИМЭРИЯ

DISPOZIŢIE nr. 02/1-7/120

din "25" mai **2018**

Cu privire la desemnarea persoanei responsabile de promovarea şi realizarea politicii statului în domeniul Revitalizării Urbane.

În temeiul art. 29 (1) g), 32 (1) din Legea privind administraţia publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006; Circularei Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului al Republicii Moldova nr. 267 din 21.05.2018, DISPUN:

1. Se desemnează Dorina Lisnic, responsabil de exercitarea atribuţiilor de implementare a subiectelor ce ţin de domeniul Revitalizării Urbane la nivel tehnic de implementare (executarea politicilor).

2. Persoana desemnată:

- va oferi informaţii pentru cetăţenii din localitate, cointeresaţi de promovarea politicilor din domeniul revitalizării urbane;
- va mobiliza comunitatea, va organiza evenimente de consultare publică, va stabili şi media parteneriate durabile între diferiţi actori locali în procesul de revitalizare urbană.

PRIMARUL MUNICIPIULUI VICTOR SĂU

Elaborat:
D. Lisnic

PROCES-VERBAL Nr 1.
al şedinţei grupului de lucru privind elaborarea programei de revitalizare urbană a mun. Soroca

18. 07. 2018

Prezenţi:
Victor Său – primar al mun. Soroca
Feodosie Bordian - viceprimar
Alexei Patraşcu –şef, Serviciul de amenajare şi înverzire
Maria Axenti –
Grigore Guţu – arhitect-şef
Zinaida Captari – specialist
Dorina Lisnic – specialist
Tatiana Leşan – asistent social comunitar
Serghei Vameş – asistent social comunitar
Mihail Popovschii – DGLC
Steliana Imanverdieva – mediator comunitar.

Au luat cuvânt:

D. Lisnic: Prin dispoziţia primarului nr. 02/1-17/152 din 09 iulie 2018 a fost creat grupul de lucru privind elaborarea programei de revitalizare urbană a mun. Soroca. Grupul de lucru este format din 7 persoane. La şedinţă suntem prezenţi 11 persoane. Este necesar ca la şedinţa de azi să stabilim sau să decidem în comun care zonă a oraşului va fi numită zona de revitalizare.

S-a discutat:

V. Său: În ce constă revitalizarea urbană?
M. Axenti: Revitalizarea urbană este un proces compus din mai multe activităţi ce cuprind diverse domenii (social, cultural, urbanistic), care ar readuce la o nouă viaţă o zonă considerată degradată sau defavorizată.

Revitalizarea urbană vizează zonele urbane defavorizate, printr-un efort de cooperare între autorităţile publice locale, societate civilă şi alţi actori locali (de exemplu: sectorul afacerilor etc.) şi mai presus de toate cu locuitorii pentru îmbunătăţirea condiţiilor de trai, creşterea calităţii mediului şi a climatului social şi pentru consolidarea economiei locale.

Conform Planului Urbanistic General mun. Soroca este divizat în 8 sectoare. În urma analizei indicatorilor sociali, de mediu, tehnici şi economici s-au evidenţiat ca sectoare degradate 4: Dealul Sorocii, Dealul Ţiganilor, Bujerăuca Nouă (Planul Nou) şi Soroca Nouă. Cel mai degradat sector se consideră Dealul Ţiganilor. Rămâne ca aici în sectorul dat să delimităm şi o zonă care este cea mai degradată pentru a fi propusă spre revitalizare.
G. Guţu: Este bine pentru mun. Soroca faptul că deja vom beneficia de suport tehnic şi financiar în elaborarea programei de revitalizare prin implementarea proiectului „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în implementarea Strategiei Naţionale de Dezvoltare Regională a Moldovei în domeniul politicii urbane şi de dezvoltare urbană".

V. Său: Sunt de părerea că ideea este foarte bună, anume în ceea ce priveşte Revitalizarea Urbană în mun. Soroca. Susţin şi în continuare ideea de a lucra la elaborarea programei date ca mai apoi să dezvoltăm o zonă mai degradată, oferind locuitorilor municipiului condiţii mult mai bune de trai, acces la diferite servicii publice, mai multe locuri de muncă...

M. Axenti: A fost propusă pentru revitalizare urbană zona din preajma LT „I. Creangă", care necesită să fie amenajată __ urbanistic şi al infrastructurii locale.

V. Său: Propunerea se acceptă, însă există un impediment. Clădirea din parcul sus menţionat nu este în gestiunea Primăriei şi nu este posibil de luat la balanţă. Astfel avem unele îndoieli că până la urmă să nu putem implementa proiectele propuse din această cauză.

În urma vizitei de lucru în Polonia am observat că prin procesul de revitalizare s-a renovat un cartier cu blocuri de locuit instalându-se terenuri de joacă pentru copii, s-au reabilitat străzi pietonale şi s-au refăcut faţadele blocurilor.

Propun ca în centrul mun. Soroca să restabilim un asemenea cartier cu blocuri de locuit deoarece centrul se consideră cel mai vechi de unde a şi început să se construiască oraşul.

M. Axenti: Sunt de acord însă conform indicatorilor zona de centru are cei mai înalţi indicatori ceea ce n-o putem considera degradată. În centru cetăţenii sunt mai activi. Aici sunt concentrate toate instituţiile publice, viaţa este mai activă decât în celelalte zone.

A. Patraşcu: Propun ca să fie abilitate blocurile de pe str. Luceafărul şi A. Mateevici, care este considerată cea mai degradată zonă.

G. Guţu: Procesul de revitalizare în sine presupune nu numai pavarea teritoriului din preajmă şi reparaţia faţadelor blocurilor de locuit. Este necesar ca prin revitalizare urbană să creăm şi noi locuri de muncă, careva-i centre multifuncţionale şi multe altele care ar da viaţă unui cartier întreg. Eu propun pentru revitalizare zona din Dealul Ţiganilor, unde este clădirea fostei grădiniţe nr. 4. deja există şi proiect care ne-ar scuti şi de careva-i costuri în plus există potenţial şi uman şi economic în zona dată. Durabilitatea acestui proiect va fi la nesfârşit deoarece grădiniţa ar funcţiona mulţi ani înainte deoarece solicitări pentru locuri în grădiniţă avem foarte multe.

A. Patraşcu: Accept această idee, deoarece prin procesul de revitalizare a acestei zone vom menţine şi populaţia să nu migreze creând noi locuri de muncă în grădiniţă. Ar fi posibil de deschis şi un centru multifuncţional în incinta clădirii, deoarece în apropiere există un gimnaziu şi un liceu, unde copiii ar fi implicaţi în diverse activităţi.

V. Său: Din toate propunerile susţin ideea referitor la renovarea fostei grădiniţe nr. 4. Ar putea fi un proiect şi social şi educaţional.

S-A HOTĂRÂT:

Unanim s-a decis ca zona de revitalizare să fie zona din sectorul Dealul Ţiganilor şi anume clădirea fostei grădiniţe nr. 4 cu terenul public aferent din preajmă.

S-a pus la vot. S-a votat unanim pentru.

D. Lisnic, persoană responsabilă de revitalizarea urbană în mun. Soroca

Primaria Municipiului
SOROCA

PROCESUL-VERBAL nr. 02

al ședinței Comisiei Consultative privind Revitalizarea Urbană în or. Soroca

Data: 19.09.2018

Locația: gimnaziul „Dumitru Matcovschi"

Participanți: conform listei de semnături (se atașează)

Ordinea de zi: conform agendei (se atașează)

Au luat cuvântul și s-au discutat următoarele:

1. **Ion Ungureanu**, a prezentat Conceptul de Revitalizare Urbană şi a proiectului de RU în Moldova(se anexează).
2. **Dorina Lisnic**, a prezentat prima parte a programei de Revitlizare Urbană a mun. Soroca:
   – etapele realizate pînă acu
   – de ce anume zona dată a fost selectată ca fiind zonă de revitalizare
3. **Sîrghi Vadim**, De ce anume Zona dată a fost identificată ca zonă de revitalizare şi nu Bujeräuca Nouă
4. **Dorina Lisnic**, S- au petrecut discuţii cu grupul de lucru în domeniul Revitalizării Urbane pe lîgă Primăria mun. Soroca referitor la toate patru sectooare cele mai degradate din oraş şi s-a ajuns la concluzia că în sectorul de deal al oraşului este şi potenţial de dezvoltare avem instituţii publice, instituţii de învăşămînt, agenţi economici ş. a. Totodată s-a concretizat faptul că zona de revitalizare va fi extinsă şi va cupride teritorii din mai multe sectoare care sunt degradate din zona de deal.
5. **Ion Ungureanu**, Conform agendei de lucru este necesar ca la şedinţa de azi să fie constitută Comisia Consultativă care are rolul de a discuta şi identifica probleme realiste ale zonei de revitalizare; a formula şi prioritiza necesităţile de revitalizare; a identifica potenţialul de dezvoltare a zonei; a planifica idei de proiecte; discuta şi consulta Programul de Revitalizare Urbană; a iniţia şi a se implica activ în acţiuni de revitalizare urbană.
6. **Viorica Fortuă**, Propun ca membrii comisiei să fie reprezentanţi ai instituţiilor din zonă, cetăţeni activi care locuiesc în acest sector.

MINISTERUL AGRICULTURII, DEZVOLTĂRII REGIONALE ŞI MEDIULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTRY OF INVESTMENT AND ECONOMIC DEVELOPMENT
Polish aid

Această activitate este implementată în contextul promovării abordării de Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

7. S-a decis:

1. Comisia Consultativă să fie formată din 13 membri:

1. Vadim Sîrghi, consilier municipal
2. Popovschi Mihail, consilier municipal
3. Fortună Viorica, director gimnaziu „Dumitru Matcovschi".
4. Steliana Solovei, director adjunct IP Colegiul Agricol.
5. Artur Cerari, baron al romolor.
6. Vasile Țăruș, protoiereu paroh al Bisericii „Teodor Stratulat"
7. Svetlana Botnari, educator grăd. Nr. 7
8. Ciorici Olesea, locuitoare din zonă
9. Ciobanu Olesea, coordonator ONG Centru pentru tineret DACIA
10. Zinaida Captari, specialist primăria Soroca
11. Robert Cerari, preşedinte ONG „Barerom"
12. Ala Semendeaev, locuitaoare din zonă
13. Steliana Imanverdieva, mediator comunitar al romilor

S-a votat unanim pentru constituirea Comisiei Consultative

2. Pentru următoarea şedinţă de lucru fiecare membru al comisiei să pregătească cîte o temă pentru acasă care va conţine următoarele puncte:

- care sunt problemele caracterisice zonei de revitalizare

- ce necesităţi de revitalizare sunt

- care este potenţialul zonei

3. S-a stabilit că următoarea şedinţă să aibă loc la începutul lunii octombrie anul curent.

Întocmit de:

Zinaida Captari, specialis în domeniul construcţiilor, primăria mun. Soroca

Primaria Municipiului
SOROCA

PROCESUL-VERBAL nr. 03
al şedinţei Comisiei Consultative privind Revitalizarea Urbană în or. Soroca

Data: 03.10.2018
Locaţia: gimnaziul „Dumitru Matcovschi"

Participanţi: conform listei de semnături (se ataşează)

Ordinea de zi: Discuţii privind analiza aprofundată a zonei de revitalizare: probleme, necesităţi, potenţial, soluţii.

Au luat cuvântul şi s-au discutat următoarele:

1. **Maria Axenti**, a făcut o recapitulare la cele prezentate anterior la şedinţa trecută. A avut loc un mic exerciţiu de cunoaştere a participanţior şi un exerciţiu de descriere a oraşului Soroca(fişele se anexează).
2. **Dorina Lisnic**, la şedinţa trecută dvstră aţi primit ca temă de acasă să pregătiţi câte o listă de probleme care persistă în această zonă unde locuiţi. Aş dori ca fiecare din cei prezenţi să se expună cu părerea la cele pregătite.
3. **Robert Cerari**, Zona de Revitalizare este o zonă unde predomină locuitori de naţionalitate romă. Cetăţenii de etnie romă sunt o etnie specifică care trăiesc după anumite tradiţii şi prejudecăţi. Este necesar de a organiza întâlniri nu numai cu cetăţenii romi, dar şi cu moldovenii care locuiesc în zonă pentru a elimina segregarea socială.De aceea ar fi bine de creat un Centru multifuncţional cultural pentru toţi locuitorii din zonă unde ar putea fi încadraţi în activităţi persoane din toate categoriile de vârstă. Totodată pot menţiona că sunt foarte multe probleme în această zonă cum ar fi:
   – Transportul public circulă foarte prost;
   - Drumuri nereparate care provoacă incomodităţi la traficul transportului auto şi de pietoni;
   - Lipsa iluminatului stradal pe străzile adiacente celor principale;
4. **Ciorici Olesea**, În partea de deal a oraşului cea mai mare problemă este insuficienţa locurilor în grădiniţa de copii, avem suprasolicitări însă grădiniţa este mică şi cu condiţii foarte rele. Plus la asta lipseşte terenul de joacă pentru copii, copii îşi petrec timpul de joacă într-o ogradă particulară de pe lângă o casă proprie de locuit. Avem şi foarte multe solicitări

MINISTERUL AGRICULTURII, DEZVOLTĂRII REGIONALE ŞI MEDIULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTRY OF INVESTMENT AND ECONOMIC DEVELOPMENT
Polish aid

Această activitate este implementată în contextul promovării abordării de Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

din parte cetăţenilor romi pentru înmatriculare la grădiniţă, dar din cauza locurilor puţine nu avem posibilitate să-i primim la grădiniţă.

5. **Tatiana Catrinici,** Lipsa terenurilor de joacă pentru copii din faţa blocurilor de locuit şi drumurile nereparate din faţa blocurilor este o problemă pentru zona dată.
6. **Viorica Fortuă,** Lipsa unui teren sportiv pentru tinerii care locuiesc aici, toţi inclusiv şi mamele tinere cu copii îşi petrec timpul liber pe terenul gimnaziului ceea ce provoacă dezordine în curtea şcolii. Lipseşte o farmacie de unde să procuri medicamente, nu există o piaţă agricolă de unde să poţi procura produse agricole.
7. **Robert Cerari,** o problemă esenţială este neşcolarizarea romilor, migraţia intensivă a cetăţenilor de origine romă, neangajarea în câmpul muncii.

S-au propus soluţii:

1. Grădiniţa nr.7 să fie mutată pentru crearea condiţiilor mai bune şi oferire mai multor locuri pentru copii.

2. De crat un Centru Naţional al romilor la Soroca pentru ca comunitatea romă să poată fi câtuşi de puţin instruită, pentru păstrarea şi promovarea tradiţiilor romilor.

3. De dezvoltat turismul în parte de deal al oraşului deoarece este potenţial turistic în zona de revitalizare.

S-a votat unanim pentru cele propuse.

4. Pentru următoarea şedinţă de lucru fiecare membru al comisiei să pregătească cîte o ideie de proiect care va cuprinde următoarele domenii:

- social;

- cultural;

- educaţional;

- economic;

- turistic.

5. S-a stabilit că următoarea şedinţă să aibă loc la începutul lunii noiembrie anul curent.

Întocmit de:

Zinaida Captari, specialis în domeniul construcţiilor, primăria mun. Soroca

Primaria Municipiului
SOROCA

PROCESUL-VERBAL nr. 04
al şedinţei Comisiei Consultative privind Revitalizarea Urbană în or. Soroca

Data: 08.11.2018
Locaţia: gimnaziul „Dumitru Matcovschi"

Participanţi: conform listei de semnături (se ataşează)

Ordinea de zi: Idei de proiecte care ar putea fi implementate în zona de revitalizare.

Au luat cuvântul şi s-au discutat următoarele:

1. Maria Axenti, Pentru şedinţa de azi dvstră trebuia să veniţi cu nişte idei de proiecte care ar putea fi implementate în zona de revitalizare şi care ar pute să fie incluse în PRU a mun. Soroca. Propun să ne organizăm în trei echipe şi timp de 35 min. Să scriem pe foi de flipciart ideile de proiecte pe care le propuneţi pentru a fi impementate în această zonă.
2. Dorina Lisnic, Fiecare grup de lucru va primi câte un flipciart şi va nota ideia de proiect cu descrierea problemei date şi cu carevai soluţii pentru realizare.

(S-u anexat toate fişele de lucru ale echipelor, fiecare reprezentant al echipei de lucru a prezentat proiectul cu soluţii şi cu potenţialul privind zona de revitalizare urbană).

S-a propus:

1.Ca proiect de bază să fie „ Reconstrucţia Grădiniţei nr.4, iar gr. Nr. 7 să fie mutată pentru crearea condiţiilor mai bune şi oferire mai multor locuri pentru copii.

2 . Celelalte să fie incluse în lista proiectelor complimentare.

S-a votat unanim pentru cele propuse.

Întocmit de:

Zinaida Captari, specialis în domeniul construcţiilor, primăria mun. Soroca

MINISTRY OF INVESTMENT AND ECONOMIC DEVELOPMENT
Polish aid

Această activitate este implementată în contextul promovării abordării de Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

Primaria Municipiului
SOROCA

PROCESUL-VERBAL nr. 05
al şedinţei de lucru, privind vizita de monitorizare în domeniul Revitalizării Urbane în or. Soroca.

Data: 22.11.2018
Locaţia: Primăria mun. Soroca

Participanţi:

1.Gregorz Pragert – Ministerul Investiţiilor şi Dezvoltării din Polonia

2. Andrzej Brzezowy – Expert, Polonia

3. Kuba Linx – Expert, Polonia

4. Anneta Nasternak – Kmiec – Starachowice, Polonia

5. Anna Kazmierczac – Traducătoare

6. Radu Ţurcan – coordonator de program, Solidarity Fund PL în Moldova

7. Anastasia Ştefăniţă - coordonator de program, Solidarity Fund PL în Moldova

8. Feodosie Bordian – viceprimar

9. Marcel Buşan – secretarul c/m

10. Mihail Popovschi – consilier municipal

11. Grigore Guţu – arhitect

12. Maria Axenti – facilitator local

13. Dorina Lisnic – persoană responsabilă de revitalizare urbană

14. Rodica Mliniscaia – preşedintele societăţii etniei poloneze

15. doi reprezentanţi ai mass – mediei locale.

Ordinea de zi:

Discuţii privind monitorizarea şi elaborarea Programei de Revitalizare Urbană mun. Soroca. Aplicarea şi implementarea proiectelor în zona de revitalizare urbană. Finansarea proiectelor şi potenţiale parteneriate privind implementarea proiectelor.

MINISTERUL AGRICULTURII, DEZVOLTĂRII REGIONALE ŞI MEDIULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF INVESTMENT AND ECONOMIC DEVELOPMENT

Polish aid

Această activitate este implementată în contextul promovării abordării de Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

Au luat cuvântul şi s-au discutat următoarele:

1. **Gregorz Pragert**, a prezentat Conceptul de Revitalizare Urbană şi a proiectului de RU în Moldova, legătura programului cu Ministerul Investiţiilor şi Dezvoltării din Polonia. Etapele realizate până acum. S-a referit la programele pilot care se elaborează de cele 10 oraşe din Republica Moldova implicate în proiect. .
2. **Dorina Lisnic**, a prezentat prima parte a programei de Revitlizare Urbană a mun. Soroca:
   – etapele realizate pînă acu
   – de ce anume zona dată a fost selectată ca fiind zonă de revitalizare
3. **Andrzej Berzezowy**, Primele două capitole ale programei de revitalizare urbană a mun. Soroca sunt bine structurate şi corespund cerinţelor cu excepţia unor mici observaţii. Sunt redate care sunt problemele şi necesităţile oamenilor ce locuiesc în zona de revitalizare. Zona dată are un potenţial care se poate de dezvoltat, mai ales cel turistic.
4. **Anastasia Ştefăniţă**, Probabil cea mai principală întrebare care ne frămîntă pe toţi este cea legată de finanţarea proiectelor. Fundaţia noastră este gata să acorde suport financiar însă banii nu vor fi suficient de distui pentru implementarea proiectelor deaceea este necesar ca şi autorităţile locale să poată identifica potenţiali donatori prin intermediul cărora am putea realiza lucruri frumoase şi utile pentru locuitorii oraşului Soroca.
5. **Maria Axenti**, S- au petrecut discuţii cu grupul de lucru în domeniul Revitalizării Urbane pe lîgă Primăria mun. Soroca referitor la toate patru sectooare cele mai degradate din oraş şi s-a ajuns la concluzia că în sectorul de deal al oraşului este şi potenţial de dezvoltare avem instituţii publice, instituţii de învăşămînt, agenţi economici ş. a. Totodată s-a concretizat faptul că zona de revitalizare va fi extinsă şi va cupride teritorii din mai multe sectoare care sunt degradate din zona de deal.
6. **Feodosie Bordian**, În proiectul de buget pentru anul viitor sunt planificate surse financiare pentru implementarea proiectelor din domeniul revitalizării urbane, totodată este necesar de atras şi alte surse din afara ţării ceea ce ne propunem ca scop pentru anul viitor.
7. **Grigore Guţu**, Propun ca după discuţiile de la şedinţa de azi să mergem în zona de revitalizare pentru a evalua situaţia actuală.

S-a decis:

În urma evaluării situaţiei date să se revizuiască primele două capitole ale PRU. Să se elaboreze şi celelalte capitole pentru a fi prezentată cetăţenilor în cadrul audierilor publice, şi consilierilor pentru aprobare.

Întocmit de:

Dorina Lisnic, specialist, persoană responsabilă de RU în primăria mun. Soroca